



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2021. március 25.*

[A 2021. szeptember 3-i végzéssel kijavított szöveg]

„Fellebbezés – Verseny – Kartellek – Gyógyszerkészítmények – Az antidepresszáns gyógyszerek (citalopram) piaca – Az originálisgyógyszer-gyártó mint az eljárási szabadalmak jogosultja és a generikusgyógyszer-gyártók között kötött, az e szabadalmakkal kapcsolatos jogvitát egyezség útján rendező megállapodások – EUMSZ 101. cikk – Potenciális verseny – Cél általi korlátozás – Minősítés – A bíróság összegének kiszámítása – A jogsértéssel közvetlen vagy közvetett összefüggésben lévő eladások”

A C-591/16. P. sz. ügyben,

a **H. Lundbeck A/S** (székhelye: Valby [Dánia]),

a **Lundbeck Ltd** (székhelye: Milton Keynes [Egyesült Királyság])

(képviselik őket kezdetben: R. Subiotto QC és T. Kuhn Rechtsanwalt, később: R. Subiotto QC)

fellebbezőknek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2016. november 18-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

[A 2021. szeptember 3-i végzéssel kijavítva] az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castilla Contreras, T. Vecchi, B. Mongin és C. Vollrath, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

támogatják:

Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (képviselik kezdetben: D. Guðmundsdóttir, Z. Lavery és D. Robertson, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Turner QC, J. Holmes QC és M. Demetriou QC, valamint T. Sebastian barrister, később: D. Guðmundsdóttir, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Turner QC, J. Holmes QC és M. Demetriou QC, valamint T. Sebastian barrister)

beavatkozó fél a fellebbezési eljárásban,

* Az eljárás nyelve: angol.

a **European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)** (székhelye: Genf [Svájc], képviselik: F. Carlin barrister és N. Niejahr Rechtsanwältin)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, D. Šváby (előadó), S. Rodin, K. Jürimäe és P. G. Xuereb bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezetők: M. Aleksejev egységvezető, C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. január 24-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2020. június 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésében a H. Lundbeck A/S és a Lundbeck Ltd az Európai Unió Törvényszéke 2016. szeptember 8-i Lundbeck kontra Bizottság ítéletének (T-472/13, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2016:449) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította az egyrészt az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT/39226 – Lundbeck ügy) 2013. június 19-én hozott C(2013) 3803 final európai bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) részleges megsemmisítése, másrészt pedig az e határozatban velük szemben kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti keresetüket.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

- 2 Az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja kimondja:

„A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

- a) megsértik [az EUMSZ 101.] vagy [EUMSZ 102. cikket] [...]

A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás

- 3 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás) 6., 13. és 22. pontja a következőket mondja ki:

„6. A jogsértéssel összefüggő eladások értékének és [a jogsértés] időtartam[á]nak a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát. A fenti jelzőszámok jól tükrözik a bírság nagyságrendjét, de nem szolgálhatnak automatikus számtani számítási módszer alapjául.

[...]

13. A kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett [helyesen: a jogsértéssel közvetlen vagy közvetett összefüggésben lévő], a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen (EGT)] belül, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza. A Bizottság rendszerint a vállalkozásnak a jogsértésben való részvétel utolsó teljes üzleti évében történt eladásait veszi figyelembe (a továbbiakban: az eladások értéke).

[...]

22. Annak eldöntéséhez, hogy az eladások értékének adott esetben alkalmazandó aránya alacsonyabb vagy magasabb legyen ennél a mértéknél [helyesen: e skála alsó vagy felső értékéhez közelítsen], a Bizottság olyan tényezőket fog figyelembe venni, mint például a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e.”

A technológiaátadási megállapodásokról szóló 2014. évi iránymutatás

- 4 Az [EUMSZ] 101. [cikknek] a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásáról szóló iránymutatás (HL 2014. C 89., 3. o.; a továbbiakban: a technológiaátadási megállapodásokról szóló 2014. évi iránymutatás) 29. pontjának szövege a következő:

„Egy megállapodás felei főszabály szerint nem minősülnek versenytársaknak, ha egyik vagy mindkét irányból gátló helyzetben vannak. Egyirányú gátló helyzet akkor áll fenn, ha a technológiai jog nem hasznosítható egy másik, érvényes technológiai jog megsértése nélkül, vagy ha az egyik fél kereskedelmileg életképes módon nem lehet aktív az érintett piacon a másik fél érvényes technológiai jogának megsértése nélkül. Ez a helyzet áll fenn például akkor, ha az egyik technológiai jog egy másik technológiai jog fejlesztését takarja, és a fejlesztés jogszerűen nem használható az alapul szolgáló technológiai jogra vonatkozó licenc nélkül. Kétirányú gátló helyzet akkor áll fenn, ha egyik technológiai jog sem hasznosítható a másik, érvényes technológiai jog megsértése nélkül, vagy ha egyik fél sem lehet kereskedelmileg életképes módon aktív az érintett piacon a másik fél érvényes technológiai jogának megsértése nélkül, és ily módon a feleknek egymástól kell licencet vagy mentesítést szerezniük. A gyakorlatban azonban előfordulnak olyan esetek, amikor nincs bizonyosság egy meghatározott technológiai jog érvényessége vagy megsértése felől.”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 5 A jelen fellebbezés a vitatott határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereseteket követően a Törvényszék által kihirdetett hat ítélet ellen benyújtott hat kapcsolódó fellebbezés keretébe illeszkedik, amely fellebbezések a jelen fellebbezésen kívül a következők: a 2016. szeptember 8-i Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság ítélettel (T-460/13, nem tették közzé, EU:T:2016:453) szemben a C-586/16. P. sz. (Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság) ügyben benyújtott fellebbezés, a 2016. szeptember 8-i Generics (UK) kontra Bizottság ítélettel (T-469/13, nem tették közzé, EU:T:2016:454) szemben a C-588/16. P. sz. (Generics (UK) kontra Bizottság) ügyben benyújtott fellebbezés, a 2016. szeptember 8-i Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság ítélettel (T-467/13, nem tették közzé, EU:T:2016:450) szemben a C-601/16. P. sz. (Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság) ügyben benyújtott fellebbezés, a 2016. szeptember 8-i Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság ítélettel (T-471/13, nem tették közzé, EU:T:2016:460) szemben a C-611/16. P. sz. (Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság) ügyben benyújtott fellebbezés, valamint a 2016. szeptember 8-i Merck kontra Bizottság ítélettel (T-470/13, nem tették közzé, EU:T:2016:452) szemben a C-614/16. P. sz. (Merck kontra Bizottság) ügyben benyújtott fellebbezés.
- 6 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet 1–75. pontja az alábbiak szerint mutatta be:

„I – A jelen ügyben érintett társaságok

- 1 A H. Lundbeck A/S [...] a dán jog szerinti társaság, amely irányítása alatt tart egy olyan vállalatcsoportot, beleértve az egyesült királysági székhelyű Lundbeck Ltd-t, amely a központi idegrendszeret érintő betegségek – így a depresszió – kezelését szolgáló gyógyszeripari termékek kutatására, fejlesztésére, gyártására, marketingjére, értékesítésére és forgalmazására szakosodott.
- 2 A [H. Lundbeck] egy originálisgyógyszer-gyártó, vagyis olyan vállalkozás, amely tevékenységét új gyógyszerek kutatására és ezek forgalmazására összpontosítja.
- 3 A Merck KGaA egy, a gyógyszeriparra szakosodott, német jog szerinti társaság, amely az érintett megállapodások megkötésének időpontjában közvetve, a Merck Generics Holding GmbH csoporton keresztül 100%-os tulajdonosa volt az Egyesült Királyságban a generikus gyógyszeripari termékek fejlesztéséért és forgalmazásáért felelős Generics UK Ltd nevű leányvállalatának (a továbbiakban: GUK).
- 4 A[...] Bizottság úgy tekintette, hogy a Merck és a GUK a versenyjog értelmében egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Merck [GUK]) alkottak a releváns tényállás idején.
- 5 A 2003. augusztustól Arrow Group ApS nevet viselő Arrow Group A/S (a továbbiakban megkülönböztetés nélkül: Arrow Group) egy [olyan] vállalatcsoport élén álló, dán jog szerinti társaság, amely több tagállamban is jelen van, és amely 2001 óta aktív a generikus gyógyszerek fejlesztése és értékesítése terén.
- 6 Az Arrow Generics Ltd az Egyesült Királyság joga szerinti társaság, amely az Arrow Group leányvállalata, előbb 100%-os, majd 2002. februártól 76%-os tulajdoni arányban.

- 7 A Resolution Chemicals Ltd az Egyesült Királyság joga szerinti társaság, amely generikus gyógyszerek gyógyszerhatóanyagainak gyártására specializálódott. 2009. szeptemberig az Arrow Group irányítása alatt állt.
- 8 A Bizottság úgy tekintette, hogy az Arrow Group, az Arrow Generics és [a] Resolution Chemicals egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Arrow) alkottak a releváns tényállás idején.
- 9 Az Alharma Inc. a gyógyszeriparban, többek között a generikus gyógyszereket érintően világszinten aktív, amerikai jog szerinti társaság volt. 2008. decemberig az A. L. Industrier AS norvég jog szerinti társaság irányítása alatt állt. Ezt követően megvásárolta egy egyesült királysági gyógyszeripari vállalkozás, amelyet pedig megvásárolt egy egyesült államokbeli gyógyszeripari vállalkozás. E szerkezetátalakítások során az Alharma Inc. először 2010. áprilisban az Alharma LLC-vé, majd 2013. április 15-én a Zoetis Products LLC-vé alakult át.
- 10 Az Alharma ApS az Alharma Inc közvetett 100%-os irányítása alatt álló, dán jog szerinti társaság volt. Több leányvállalattal rendelkezett az [EGT-ben]. Több szerkezetátalakítást követően 2008. március 31-én az Alharma ApS az Axellia Pharmaceuticals ApS-szé alakult át, amelyet 2010-ben Xellia Pharmaceuticals ApS [...] névre neveztek át.
- 11 A Bizottság úgy tekintette, hogy az Alharma Inc., az A. L. Industrier AS és az Alharma ApS egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Alharma) alkottak a releváns tényállás idején.
- 12 A Ranbaxy Laboratories Ltd egy indiai jog szerinti társaság, amely gyógyszerhatóanyagok, illetve generikus gyógyszerek fejlesztésére és gyártására szakosodott.
- 13 A Ranbaxy (UK) Ltd egy angol jog szerinti társaság, a Ranbaxy Laboratories leányvállalata, amelynek feladata az előbbi termékeinek értékesítése az Egyesült Királyságban.
- 14 A Bizottság úgy tekintette, hogy a Ranbaxy Laboratories és a Ranbaxy (UK) egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Ranbaxy) alkottak a releváns tényállás idején.

II – Az érintett termék és az arra vonatkozó szabadalmak

- 15 A jelen ügyben érintett termék a citalopram megnevezésű gyógyszerhatóanyagot tartalmazó antidepresszáns gyógyszer.
- 16 1977-ben a [H. Lundbeck] Dániában szabadalmi bejelentést tett a citalopram gyógyszerhatóanyagot, valamint az említett hatóanyag előállítására használt alkilezési és ciánózási eljárásokat illetően. Az e hatóanyagra és a két eljárásra vonatkozó szabadalmakat (a továbbiakban: [a Lundbeck eredeti szabadalmi]) Dániában és több nyugat-európai országban adták ki 1977 és 1985 között.
- 17 Az EGT-t illetően [a Lundbeck] eredeti szabadalma[i]ból, valamint adott esetben a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló, 1992. június 18-i 1768/92/EGK tanácsi rendelet (HL [1992.] L 182., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 11. kötet, 200. o.) által előírt kiegészítő oltalmi tanúsítványokból eredő oltalom 1994 (Németország vonatkozásában) és 2003 (Ausztria vonatkozásában) között lejárt. Konkrétan az Egyesült Királyság esetében [a Lundbeck] eredeti szabadalma[i] 2002. januárban jártak le.

- 18 Az idők során a [H. Lundbeck] más, a citalopram hatékonyabb előállítását szolgáló eljárásokat fejlesztett ki, amelyekre szabadalmakat kért és gyakran kapott is az EGT különböző országaiban, illetve a Szellemi Tulajdon Világszervezetétől (WIPO) és az Európai Szabadalmi Hivataltól (EPO) [(a továbbiakban: a Lundbeck új eljárási szabadalmi)].
- 19 Így különösen először is 1998-ban és 1999-ben a [H. Lundbeck] két szabadalmi bejelentést nyújtott be az EPO-hoz a citalopram gyártását jód, illetve amid felhasználásával lehetővé tevő eljárásokra. Az EPO a [H. Lundbeck] részére 2001. szeptember 19-én megadta az amid felhasználásával járó eljárásra vonatkozó szabadalmat [...], 2003. március 26-án pedig a jód felhasználásával járó eljárásra vonatkozó szabadalmat [...].
- 20 Másodszor 2000. március 13-án a [H. Lundbeck] szabadalmi bejelentést nyújtott be a dán hatóságokhoz a citalopram olyan előállítási eljárását illetően, amely a felhasznált sók kristályosítás révén történő megtisztításának módszerét írta elő. Hasonló bejelentéseket tett az EGT más országaiban, illetve a WIPO-nál és az EPO-nál. A [H. Lundbeck] több tagállamban megkapta a szabadalmat a kristályosítást alkalmazó eljárásra 2002 első félévében, többek között 2002. január 30-án az Egyesült Királyságra vonatkozóan (a továbbiakban: kristályosításra vonatkozó szabadalom). Az EPO 2002. szeptember 4-én adott szabadalmat a kristályosításra. Egyebekben Hollandiában a [H. Lundbeck] már 2000. november 6-án ezen eljárásra vonatkozó használati mintát [...], vagyis valódi előzetes vizsgálat nélkül biztosított, hat évig érvényes szabadalmat kapott.
- 21 Harmadszor 2001. március 12-én a [H. Lundbeck] szabadalmi bejelentést nyújtott be [Nagy-Britannia és Észak-Írország] Egyesült Királyság[ának] hatóságaihoz egy olyan, a citalopram előállítását szolgáló eljárás vonatkozásában, amely a felhasznált sók filmes desztilláció révén történő megtisztításának módszerét írta elő. Az Egyesült Királyság hatóságai 2001. október 3-án szabadalmat adtak a [H. Lundbeck] részére az említett filmes desztillációs eljárásra (a továbbiakban: filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalom). E szabadalmat azonban 2004. június 23-án visszavonták, mivel nem volt újszerű a [H. Lundbeck] egy másik szabadalmához képest. A [H. Lundbeck] Dániában 2002. június 29-én kapott hasonló szabadalmat.
- 22 Végül a [H. Lundbeck] 2002 végére vagy 2003 elejére előirányozta egy új antidepresszáns gyógyszer, az escitalopram (vagy S-citalopram) gyógyszerhatóanyagon alapuló Cipralex forgalomba hozatalát. Ez az új gyógyszer ugyanazokat a betegeket célozta, mint akiket a [H. Lundbeck] citalopram gyógyszerhatóanyagon alapuló, szabadalom által védett Cipramil megnevezésű gyógyszerével lehet kezelni. Az escitalopram gyógyszerhatóanyagot legalább 2012-ig érvényes szabadalmak védték.

III - A vitatott megállapodások

- 23 2002 során a [H. Lundbeck] a citalopramot illetően hat megállapodást (a továbbiakban: vitatott megállapodások) kötött négy, a generikus gyógyszerek gyártása vagy forgalmazása terén aktív vállalkozással; ezek a Merck (GUK), az Alpharma, az Arrow és a Ranbaxy voltak (a továbbiakban: [generikusgyógyszer-gyártók]).

A – A Merck (GUK)-kal kötött megállapodások

- 24 A [H. Lundbeck] két megállapodást kötött a Merck (GUK)-kal.

25 Az első megállapodás 2002. január 24-én lépett hatályba, eredetileg egyéves időtartamra, és kizárólag az Egyesült Királyság területére vonatkozott (a továbbiakban: az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás). A megállapodást a [H. Lundbeck] egyesült királysági leányvállalata írta alá, vagyis az Egyesült Királyság joga szerinti Lundbeck Ltd társaság. E megállapodást [ezt követően] hat hónappal meghosszabbították, így az 2003. július 31-én járt le. [M]iután a Merck (GUK) augusztus 1-je és 4-e között rövid időre a piacra lépett, a felek 2003. augusztus 6-án aláírták a megállapodás második meghosszabbítását, legfeljebb hat hónapos időtartamra, amely azonban lerövidíthető volt abban az esetben, ha a [H. Lundbeck] nem indít pert más, a piacra belépni próbáló [generikusgyógyszer-gyártók] ellen, illetve ha befejeződik a [H. Lundbeck] és a Lagap Pharmaceuticals Ltd, egy másik [generikusgyógyszer-gyártó] között folyó jogvita (a továbbiakban: Lagap-per).

26 E megállapodás szerint a felek többek között a következőket kötötték ki:

- fennáll a kockázata, hogy a GUK által a »Termékek« fogalomba hozatalát, forgalmazását és értékesítését illetően tervezett egyes cselekmények sérthetik a [H. Lundbeck] szellemi tulajdonjogait, és annak részéről fennálló követelések alapját képezhetik (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.1 pontja), azzal, hogy e »Termékeket« az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja úgy határozza meg, mint »a GUK által kifejlesztett, alapanyag formáját öltő, ömlesztett vagy tablettá formájú, a mellékletben meghatározott, és a GUK által az aláírás napján benyújtott, a 2. mellékletben csatolt termékleírásnak megfelelően gyártott citalopram termékek«;
- figyelemmel a felek között létrejött megállapodásra, a [H. Lundbeck] 2 millió fontsterling (GBP) összeget fizet a GUK részére a »Termékek« 2002. január 31-[ig a] megállapodásban előírt mennyiségben történő szállításáért (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.2 pontja);
- a GUK ezenkívül további 1 millió GBP megfizetése ellenében vállalja, hogy leszállítja [2002. április 2-ig a mellékletben] meghatározott »Termékeket« (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.3 pontja);
- a teljesített kifizetések és a »Termékeknek« az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.2 és 2.3 pontja alapján a GUK által való leszállítása minden olyan követelés teljes és végleges rendezését jelenti, amelyet a [H. Lundbeck] a GUK-kal szemben szellemi tulajdonjogainak megsértése alapján a GUK által ezen időpontig szállított »Termékek« vonatkozásában támaszthat (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.4 pontja);
- a [H. Lundbeck] vállalja, hogy »Végtermékeit« a GUK részére értékesíti, a GUK pedig vállalja, hogy e »Végtermékeket« kizárólag a [H. Lundbecktől] szerzi be azok GUK és leányvállalatai által az Egyesült Királyságban a megállapodás időtartama alatt és feltételei szerint végzett értékesítése céljából (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontja), azzal, hogy e »Végtermékeket« a megállapodás 1.1 pontja úgy határozza meg, mint »a [H. Lundbeck] által a GUK részére a jelen megállapodásnak megfelelően szállítandó végtermékek formájában citalopramot tartalmazó termékek«;
- a [H. Lundbeck] vállalja, hogy a GUK részére 5 millió GBP nettó nyereségnek megfelelő összeget fizet, feltéve, hogy a GUK megrendeli tőle a kikötött mennyiségű »Végterméket« a

megállapodás időtartama alatt (vagy egy alacsonyabb, a teljesített megrendelések arányának megfelelő összeget) (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 6.2 pontja).

- 27 A megállapodás első meghosszabbítása többek között havi 400 000 GBP megfizetését írta elő annak fejében, hogy a GUK teljesíti az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 6.2 pontját, valamint módosította a »nettó nyereség« meghatározását.
- 28 Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második meghosszabbítása többek között havi 750 000 GBP megfizetését írta elő annak fejében, hogy a GUK teljesíti e megállapodás 6.2 pontját.
- 29 Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2003. november 1-jén járt le, a Lagap-per egyezség útján történő rendezését követően. A megállapodás teljes időtartama alatt a [H. Lundbeck] összesen 19,4 millió eurónak megfelelő összeget utalt át a GUK részére.
- 30 A [H. Lundbeck] és a GUK között 2002. október 22-én egy második megállapodást is kötöttek, amely az Egyesült Királyság kivételével lefedte az EGT-t (a továbbiakban: az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás). E megállapodás 12 millió euró megfizetését írta elő, amiért cserébe a GUK vállalta, hogy nem értékesít vagy szállít az EGT egész területén (az Egyesült Királyság kivételével) citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékeket, valamint hogy megtesz minden észszerű erőfeszítést annak érdekében, hogy a Natco Pharma Ltd [...], a Merck (GUK) által saját generikus citalopram változatának forgalmazása érdekében felhasznált citalopram gyógyszerhatóanyag [...] gyártója, felhagyjon a citalopram, illetve a citalopram tartalmú termékek szállításával az EGT-ben a megállapodás időtartama alatt (az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 és 1.2 pontja). A [H. Lundbeck] vállalta, hogy nem indít pereket a GUK-kal szemben, feltéve, hogy az tiszteletben tartja az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja alapján öt terhelő kötelezettségeket (az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.3 pontja).
- 31 Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 2003. október 22-én járt le. A [H. Lundbeck] összességében 12 millió eurónak megfelelő összeget utalt át e megállapodás alapján a GUK részére.

B – Az Arrow-val kötött megállapodások

- 32 A [H. Lundbeck] két megállapodást írt alá az Arrow-val.
- 33 Ezek közül az első, az Egyesült Királyság területére vonatkozó megállapodást (a továbbiakban: Arrow UK megállapodás) 2002. január 24-én kötötte egyfelől a [H. Lundbeck], másfelől az Arrow Generics és a Resolution Chemicals (a továbbiakban együtt: Arrow UK).
- 34 Az Arrow UK megállapodás időtartama eredetileg 2002. december 31-ig terjedt, vagy, ha az korábbi időpont, akkor addig, amíg jogerős bírósági határozatot nem hoznak a [H. Lundbeck] által az Arrow UK-val szemben az Egyesült Királyság bíróságai előtt egy állítólagosan az utóbbi által szabadalmi tekintetében elkövetett bitorlás miatt indítani szándékozott eljárásban (a továbbiakban: az Arrow elleni bitorlási kereset) (az Arrow UK megállapodás 4.1. pontja). Ezt követően e megállapodást kiegészítések aláírása révén kétszer meghosszabbították. Az első meghosszabbítás a 2003. január 1-je és március 1-je közötti időszakra vonatkozott (az Arrow UK megállapodás első kiegészítésének 3.1 pontja), míg a második azt írta elő, hogy e megállapodás vagy 2004. január 31-én ér véget, vagy hét nappal a Lagap-pert lezáró bírósági

határozat aláírása után (az Arrow UK megállapodás második kiegészítésének 4.1 pontja). Mivel e jogvita 2003. október 13-án egyezség útján rendeződött, az Arrow UK megállapodás október 20-án megszűnt. Ebből következik, hogy e megállapodás teljes időtartama 2002. január 24-től 2003. október 20-ig tartott (a továbbiakban: az Arrow UK megállapodás időtartama).

35 Az Arrow UK megállapodás tartalmát illetően a következőkre kell rámutatni:

- e megállapodás első preambulumbekzdése (a továbbiakban az egyes preambulumbekzdések: Arrow UK preambulumbekzdések) többek között arra hivatkozik, hogy a [H. Lundbeck] a kristályosításra vonatkozó szabadalom és a filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalom jogosultja;
- a negyedik Arrow UK preambulumbekzdés rögzíti, hogy »az Arrow [UK] harmadik féltől engedélyt kapott arra, hogy az Egyesült Királyságba behozzon nem a [H. Lundbeck] által vagy annak engedélyével gyártott citalopramot ([']említett Citalopram[']), az egyértelműség kedvéért azzal, hogy e meghatározás csak az Egyesült Királyságban forgalmazásra és eladásra szánt citalopramra vonatkozik, a más országokban forgalmazásra és eladásra szánt citalopram kizárásával)«;
- a hatodik Arrow UK preambulumbekzdés szerint a [H. Lundbeck] az »említett Citalopramon« olyan laboratóriumi tesztek végzett, amelyek alapján megalapozottan feltételezheti, hogy az Arrow UK bitorolja többek között a fenti első francia bekezdésben említett szabadalmakat;
- a hetedik Arrow UK preambulumbekzdésben az szerepel, hogy az Arrow UK nem ismeri el, hogy megsértette ezeket a szabadalmakat, sem azt, hogy azok érvényesek, de elfogadja, hogy a [H. Lundbecknek] ilyen értelmű meggyőződése vannak, amelyeket az Arrow UK nem tud megdönthetetlen bizonyítékokkal cáfolni;
- a nyolcadik Arrow UK preambulumbekzdés emlékeztet arra, hogy a [H. Lundbeck] azzal fenyegetett, hogy ideiglenes intézkedést kér, valamint hogy szándékában áll bitorlási keresetet indítani az Arrow ellen;
- e megállapodás 1.1 pontja azt írja elő, hogy »az Arrow [UK] saját nevében, és minden kapcsolt és kapcsolódó jogalany nevében kötelezettséget vállal arra, hogy [az Arrow UK megállapodás időtartama alatt] az Egyesült Királyság területén nem gyárt, ruház át, kínál fel átruházásra, használ fel, valamint a második szállítási időpontot követően nem importál, illetve átruházás céljára vagy más célból nem őriz meg (1) [']említett Citalopramot['] vagy (2) bármely más olyan citalopramot, amely a [H. Lundbeck] szerint sérti annak [szellemi] tulajdonjogait, valamint annak érdekében, hogy lehetővé tegye a [H. Lundbeck] részére annak megállapítását, hogy történt-e jogsértés, vagy sem, [az Arrow UK megállapodás időtartama alatt] elegendő mennyiségű mintát szolgáltat a [H. Lundbeck] számára elemzés céljából, legalább egy hónappal bármely olyan gyártást, importálást, értékesítést vagy értékesítési ajánlatot megelőzően, amelyet az Arrow [UK] [az Arrow elleni bitorlási kereset kapcsán...] hozott, fellebbezéssel meg nem támadható jogerős határozat meghozatalát megelőzően szándékozik elvégezni«;
- e megállapodás 1.2 pontja rögzíti az Arrow UK ahhoz való hozzájárulását, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában szereplő kötelezettségvállalásait rögzítsék egy olyan

végzésben, amelynek meghozatalát a [H. Lundbeck] fogja kérni az Egyesült Királyság illetékes bíróságától;

- e megállapodás 2.1 pontja emlékeztet arra, hogy a [H. Lundbeck], amint lehet, benyújtja az Arrow elleni bitorlási keresetet, és semmiképpen sem később, mint 2002. március 31.;
- e megállapodás 2.2 pontja úgy rendelkezik, hogy figyelemmel az Arrow UK megállapodás 1[.]1. pontjában hivatkozott kötelezettségvállalásokra, valamint arra, hogy az Arrow UK nem igényel »cross undertaking in damagest« (olyan összeg, amelyet az angol jog szerint a [H. Lundbecknek] kellett volna letétbe helyeznie a bíróság előtt, ha intézkedés kibocsátását kérte volna az Arrow elleni bitorlási kereset kapcsán), a [H. Lundbeck] négy részletben 5 millió GBP-t fizet az Arrow [UK] részére; ezt az összeget [ezt követően] az Arrow UK megállapodás első kiegészítésének 2.1 pontja értelmében 450 000 GBP-vel, e megállapodás második kiegészítésének 2.1 és 3. pontja értelmében pedig 1,350 millió GBP-vel növelték;
- e megállapodás 2.3 pontja azt mondja ki, hogy abban az esetben, ha az Arrow elleni bitorlási keresettel kapcsolatban hozott jogerős határozat azt mondaná ki, hogy az Arrow UK nem sértette meg a [H. Lundbeck] szellemi tulajdonjogait, az e megállapodás 2.2 pontjában előírt összeg jelentené azt a teljes kártérítést, amelyet az Arrow UK a [H. Lundbecktől] azon veszteségek után kaphat, amelyeket az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjából fakadó kötelezettségek miatt szenvedett el;
- a megállapodás 3.4 pontja azt írja elő, hogy az Arrow UK leszállítja a [H. Lundbeck] részére »az említett citalopramból« meglevő készletét, két részletben, amelyek közül az első, körülbelül 3,975 millió dobozott tablettás részletnek legkésőbb 2002. február 6-ig, míg a második, körülbelül 1,1 millió ömlesztett tablettát érintő részletnek legkésőbb 2002. február 15-ig kell leszállításra kerülnie.

36 Egyebekben ki kell emelni, hogy 2002. február 6-án a [H. Lundbeck] elérte az Arrow UK megállapodás 1.2 pontjában hivatkozott végzés meghozatalát [...]

37 A második, Dánia területére vonatkozó megállapodást 2002. június 3-án kötötte a [H. Lundbeck] és az Arrow Group (a továbbiakban: dán Arrow-megállapodás).

38 A dán Arrow-megállapodás az aláírásától, 2002. június 3-tól 2003. április 1-jéig terjedő időtartamra jött létre, vagy ha az rövidebb, akkor addig, amíg jogerős bírósági határozatot nem hoznak az Arrow elleni bitorlási keresetben. Mivel ilyen határozatot nem hoztak, az említett megállapodás 2002. június 3-tól 2003. április 1-jéig hatályban volt [...]

39 A dán Arrow-megállapodás tartalmát illetően a következőkre kell rámutatni:

- az első, harmadik és ötödik–kilencedik preambulumbekzdése lényegileg megegyezik az első, negyedik és hatodik–nyolcadik Arrow UK preambulumbekzdéssel, azzal, hogy a dán Arrow-megállapodás kilencedik preambulumbekzdése [az Arrow UK megállapodás 1.2 pontjában említett] végzésre hivatkozik;
- e megállapodás 1.1 pontja azt írja elő, hogy »az Arrow [Group] elfogadja, hogy lemondja és megszünteti az olyan citaloprámot tartalmazó termékek mindennemű importját, gyártását, előállítását, értékesítését vagy egyéb forgalmazását, amely a [H. Lundbeck] szerint sérti

annak szellemi tulajdonjogait [dán] területen [a dán Arrow-megállapodás] időtartama alatt«;

- e megállapodás 2.1 pontja kimondja, hogy az Arrow Group által vállalt kötelezettségek kompenzációjaként a [H. Lundbeck] az utóbbi részére 500 000 amerikai dollárt (USD) fizet;
- e megállapodás 2.2 pontja szerint abban az esetben, ha az Arrow elleni bitorlási keresettel kapcsolatban hozott jogerős határozat azt mondaná ki, hogy az Arrow Group nem sértette meg a [H. Lundbeck] szellemi tulajdonjogait, az e megállapodás 2.1 pontjában előírt összeg jelentené azt a teljes kártérítést, amelyet az Arrow Group a [H. Lundbecktől] azon veszteségek után kaphat, amelyeket a dán Arrow-megállapodás 1.1 pontjából fakadó kötelezettségek miatt szenvedett el;
- e megállapodás 3.1 pontja ehhez hozzáteszi, hogy a [H. Lundbeck] 147 000 USD áron megvásárolja az Arrow Group körülbelül 1 millió tablettából álló citalopramkészletét.

C – Az Alpharmával kötött megállapodás

40 A [H. Lundbeck] 2002. február 22-én kötött megállapodást az Alpharmával (a továbbiakban: Alpharma-megállapodás), az ezen időponttól 2003. június 30-ig terjedő időszakra [...]

41 E megállapodás megkötését megelőzően, 2002 januárjában az Alpharma egy készletnyi olyan, a citalopram gyógyszerhatóanyagból előállított generikus citalopramtablettát vásárolt az Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co.-tól [...], amelyeket az indiai Cipla társaság saját eljárásai szerint gyártott [...], és abból további mennyiségeket is rendelt.

42 Az Alpharma-megállapodás preambulumát illetően többek között a következőkre kell rámutatni:

- az első preambulumbekzdés emlékeztet arra, hogy »a [H. Lundbeck] olyan szellemi tulajdonjogok jogosultja, amelyek kiterjednek különösen a 'Citalopram' (a megállapodás szövegében végig nagy c-vel írva) gyógyszerhatóanyag [...] gyártására vonatkozó szabadalmakra, beleértve az [e megállapodás] A. melléklet[é]ben [...] szereplő szabadalmakat«;
- a második preambulumbekzdés rögzíti, hogy a [H. Lundbeck] »Citalopram« tartalmú gyógyszeripari termékeket gyárt és értékesít valamennyi tagállamban, továbbá Norvégiában és Svájcban, azzal, hogy ezen országok együttesen »Terület«-ként kerülnek megnevezésre;
- a harmadik és negyedik preambulumbekzdés utal arra, hogy az Alpharma »Citalopram« tartalmú gyógyszeripari termékeket gyártott és értékesített a »Területen«, a [H. Lundbeck] hozzájárulása nélkül;
- az ötödik és a hatodik preambulumbekzdés szerint a [H. Lundbeck] az Alpharma termékein olyan laboratóriumi tesztek végzett, amelyek alapján megalapozottan feltételezheti, hogy az e termékek előállítása érdekében alkalmazott gyártási módszerek sértették szellemi tulajdonjogait;
- a hetedik preambulumbekzdés emlékeztet arra, hogy 2002. január 31-én a [H. Lundbeck] az Egyesült Királyság bíróságai előtt pert indított (a továbbiakban: az Alpharma elleni

bitorlási kereset), annak érdekében, hogy adjanak ki intézkedést »a Citalopramot tartalmazó termékek Alpharma részéről történő értékesítése ellen, a [H. Lundbeck] szellemi tulajdonjogainak megsértése miatt«;

- a nyolcadik preambulumbekzdésben az szerepel, hogy az Alpharma elismeri, hogy a [H. Lundbeck] megállapításai helyesek, és vállalja, hogy nem hoz forgalomba »ilyen termékeket«;
- a kilencedik és a tizedik preambulumbekzdés leszögezi, hogy a [H. Lundbeck]:
 - »elfogadja, hogy az Alpharma részére kompenzációt fizet annak érdekében, hogy elkerülhesse a szabadalmi pert«, amelynek kimenetele nem jelezhető előre abszolút biztonsággal, és amely költséges és időigényes;
 - »elfogadja, hogy a jogvita megoldása érdekében megvásárolja az Alpharmától a teljes, Citalopramot tartalmazó termékkészletét, valamint részére e termékek után kompenzációt fizet«.

43 Az Alpharma-megállapodás fšszövegét illetően többek között a következőkre kell rámutatni:

- az 1.1 pont szerint az Alpharma és leányvállalatai »visszmondják, leállítják és nem végzik a Területen [...] Citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek semmilyen importját, [...] gyártását [...] vagy értékesítését a [releváns időszak] folyamán«, a [H. Lundbeck] pedig eláll az Alpharma elleni bitorlási keresettől;
- ugyanezen pont kimondja, hogy nem vonatkozik az escitalopramra;
- az 1.2 pont elírja, hogy »[a]z [1.1] pontban rögzített kötelezettség bármilyen megsértése esetén vagy a [H. Lundbeck] felhívására az Alpharma [...] önkéntesen aláveti magát a Területhez tartozó bármely ország bármely illetékes bírósága [ideiglenes] intézkedésének«, valamint hogy a [H. Lundbeck] az ilyen intézkedést garancia letétbe helyezése nélkül kérheti;
- az 1.3 pont kimondja, hogy az e megállapodásban elírta kötelezettségek kompenzációjaként és a peres eljárás költségeinek és időtartamának elkerülése érdekében a [H. Lundbeck] 12 millió USD összeget fizet az Alpharma részére, ebből 11 milliót az Alpharma »Citalopramot« tartalmazó termékeiért, három 4 milliós részletben, amelyeket 2002. március 31-én, 2002. december 31-én és 2003. június 30-án kell teljesíteni;
- a 2.2 pont rögzíti, hogy az Alpharma legkésőbb 2002. március 31-ig leszállítja a [H. Lundbeck] részére az ezen időpontig a birtokában lévő »Citalopramot« tartalmazó termékek teljes készletét, vagyis az Alpharma-megállapodás megkötésének időpontjában már a birtokában lévő 9,4 millió tablettát és az általa megrendelt 16 millió tablettát.

- 44 Az [Alpharma-megállapodás] A. melléklet[e] tartalmazza a [H. Lundbeck] által [e] megállapodás aláírása előtt előterjesztett, 28 szellemi tulajdonjogi igényt tartalmazó listát, amely igények közül az említett időpontra kilencnek már helyt is adtak. E szellemi tulajdonjogok a citalopram gyógyszerhatóanyagának előállítását célzó, a kristályosításra vonatkozó szabadalomban és a filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalomban hivatkozott eljárásokra vonatkoztak.
- 45 Egyébként rá kell mutatni, hogy 2002. május 2-án egy egyesült királysági bíróság olyan, hozzájárulással hozott végzést hozott, amely előírta az Alpharma elleni bitorlási kereset felfüggesztését a [H. Lundbeck] és többek között az Alpharma közötti azon megállapodás megkötése miatt, amely szerint az utóbbi és leányvállalatai »visszamondják, leállítják és nem végzik a [tagállamokban], Norvégiában és Svájcban ([']Releváns Területek[']) [az Egyesült Királyság hatóságai által kiadott kristályosításra vonatkozó szabadalomban és filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalomban] vagy bármely más, a Releváns Terület[ek]en megadott vagy kért egyenértékű szabadalomban hivatkozott eljárások alkalmazása révén előállított citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek semmilyen importját, [...] gyártását [...] vagy értékesítését 2002. június 30-ig« [...]

D – A Ranbaxyval kötött megállapodás

- 46 A [H. Lundbeck] 2002. június 16-án írt alá egy megállapodást a Ranbaxy Laboratories-zel (a továbbiakban: Ranbaxy-megállapodás), 360 napra. Egy 2003. február 19-én aláírt kiegészítés (a továbbiakban: Ranbaxy-kiegészítés) értelmében e megállapodást 2003. december 31-ig meghosszabbították. A megállapodás teljes időtartama tehát 2002. június 16. és 2003. december 31. közé esik [...]
- 47 A Ranbaxy-megállapodás preambuluma (a továbbiakban: Ranbaxy-preambuluma) szerint:
- a Ranbaxy Laboratories Indiában két eljárási szabadalmat igényelt a citalopram tekintetében, és citalopram tartalmú gyógyszereket gyártott, azzal a szándékkal, hogy azokat többek között az EGT-ben forgalomba hozza (a Ranbaxy-preambuluma második és harmadik preambulumbekzdése, valamint a Ranbaxy-megállapodás A. melléklete);
 - a [H. Lundbeck] e citalopramon laboratóriumi tesztek végzett, és megállapította, hogy az alkalmazott eljárások sértik [a megtámadott ítélet 19. pontjában említett,] amidra vonatkozó szabadalmat és a jódra vonatkozó, még nem megadott szabadalmat (lásd a [megtámadott ítélet] 19. pont[ját]), míg a Ranbaxy Laboratories vitatja e jogsértések fennállását (a Ranbaxy-preambuluma ötödik–nyolcadik preambulumbekzdése);
 - a [H. Lundbeck] és a Ranbaxy Laboratories megállapodást kötött annak érdekében, hogy elkerülhessék a szabadalmi pert, amely költséges és időigényes, és amelynek kimenetele nem jelezhető előre abszolút biztonsággal (kilencedik preambulumbekzdés).
- 48 A Ranbaxy-megállapodásban többek között a következők szerepelnek:
- »[a jelen megállapodásban] rögzített feltételek mellett, valamint a [H. Lundbeck] részéről azt itt előírt kifizetések teljesítése esetén a Ranbaxy Laboratories nem tart igényt semmilyen jogra [a megállapodás preambulumaiban hivatkozott] [s]zabadalmi [b]ejelentést vagy a Ranbaxy Laboratories által felhasznált bármilyen előállítási eljárást illetően, továbbá megszünteti, abbahagyja és lemond az említetteken alapuló gyógyszeripari termékek

gyártásáról és értékesítéséről [többek között az EGT-ben] a jelen megállapodás időtartamára» (a Ranbaxy-megállapodás 1.1 pontja és a Ranbaxy-kiegészítés 1.0 pontja);

- »az 1.1 pontban rögzített kötelezettségek megsértése esetén vagy a [H. Lundbeck] felhívására« a Ranbaxy Laboratories és a Ranbaxy (UK) elfogadják, hogy alávetik magukat az illetékes nemzeti bíróság ideiglenes intézkedésének, anélkül hogy a [H. Lundbecknek] garanciát kellene letétbe helyeznie vagy az e megállapodásból fakadókon kívül bármilyen kötelezettséget kellene vállalnia (a Ranbaxy-megállapodás 1.2 pontja);
- a felek között létrejött megállapodás alapján a [H. Lundbeck] a releváns időszak alatt részletekben 9,5 millió USD összeget fizet a Ranbaxy Laboratories részére (a Ranbaxy-megállapodás 1.3 pontja és a Ranbaxy-kiegészítés 2.0 pontja);
- a [H. Lundbeck] a gyári árhoz képest 40% engedménnyel a Ranbaxy Laboratories vagy a Ranbaxy (UK) részére citalopramtablettákat értékesít, abból a célból, hogy ezeket az Egyesült Királyság piacán értékesítsék (a Ranbaxy-megállapodás 1.3 pontja és B. melléklete);
- a [H. Lundbeck] és a Ranbaxy Laboratories kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem indítanak pert egymás ellen semmilyen, a megállapodásban fentebb hivatkozott szabadalom alapján (a Ranbaxy-megállapodás 1.4 pontja).

IV – A Bizottság lépései a gyógyszeripari ágazatban és a közigazgatási eljárás

- 49 2003. októberben a Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dán verseny- és fogyasztóvédelmi hatóság) tájékoztatta a Bizottságot a [vitatott] megállapodások fennállásáról.
- 50 Mivel azok többségükben az EGT egészét, vagy legalábbis a Dán Királyságon kívül más tagállamokat is érintettek, olyan megállapodás született, hogy a Bizottság vizsgálja meg azok összeegyeztethetőségét a versenyjoggal, a KFST pedig nem folytatja e kérdés vizsgálatát.
- 51 2003 és 2006 között a Bizottság az [1/2003] rendelet 20. cikkének (4) bekezdése értelmében vett helyszíni vizsgálatokat folytatott a [H. Lundbecknél] és más, a gyógyszeripari ágazatban aktív társaságoknál. A [H. Lundbeck] és egy másik társaság részére továbbá az említett rendelet 18. cikke (2) bekezdésének értelmében vett információkérést is küldött.
- 52 2008. január 15-én az 1/2003 rendelet 17. cikkének megfelelően a Bizottság elfogadta a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatot (COMP/D2/39514 ügy). E határozat egyetlen cikke kimondta, hogy a lefolytatandó vizsgálat emberi felhasználásra szánt innovatív és generikus gyógyszerek piaci bevezetésére vonatkozik.
- 53 2009. július 8-án a Bizottság közleményt fogadott el, amelynek tárgya a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálati jelentésének összefoglalása. E közlemény egy technikai mellékletben tartalmazza az említett vizsgálati jelentés teljes változatát, egy kizárólag [angol nyelven] elérhető bizottsági munkadokumentum formájában.
- 54 2010. január 7-én a Bizottság megindította a hivatalos vizsgálati eljárást a [H. Lundbeckkel] szemben.
- 55 2010-ben és 2011 első féléve során a Bizottság információkéréseket küldött a [H. Lundbecknek] és a vitatott megállapodásokban részt vevő többi társaságnak.

56 2012. július 24-én a Bizottság eljárást indított a vitatott megállapodásokban részt vevő társaságokkal szemben, és részükre, valamint a [H. Lundbeck] részére is kifogásközlést küldött.

[...]

60 2013. június 19-én a Bizottság [...] meghozta a [vitatott] határozatot [...].

V – A [vitatott] határozat

61 A [vitatott] határozatban a Bizottság úgy tekintette, hogy a vitatott megállapodások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az [Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.)] 53. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásoknak minősülnek (a [vitatott] határozat 1. cikkének (1) bekezdése).

62 A Merck (GUK) és a [H. Lundbeck] között létrejött két megállapodást egységes és folyamatos jogsértésnek tekintették, amely 2002. január 24-től 2003. november 1-jéig tartott.

63 Ahogy az a [vitatott] határozat (824) és (874) preambulumbekkezdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság e tekintetben többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

- a megállapodások megkötésének időpontjában a [H. Lundbeck] és a Merck (GUK) legalább potenciális versenytársak voltak az Egyesült Királyságban és az EGT-ben, és tényleges versenytársak az Egyesült Királyságban az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második meghosszabbítását megelőzően;
- a [H. Lundbeck] e megállapodások alapján jelentős értéket ruházott át a Merck (GUK) részére;
- ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy a Merck (GUK) elfogadja a piacra lépés említett megállapodásokban szereplő korlátozásait, különösen pedig azon kötelezettségvállaláshoz, hogy nem értékesíti a [Natco Pharma által gyártott citalopram gyógyszerhatóanyagot] vagy más generikus citalopramot az Egyesült Királyságban és az EGT-ben e megállapodások releváns időtartama alatt;
- ezen értékátruházás körülbelül annak a nyereségnek felelt meg, amelynek elérésére a Merck (GUK) számított, amennyiben sikeresen belépett volna a piacra;
- a [H. Lundbeck] nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az eljárási szabadalmaira hivatkozva, mivel a Merck (GUK)-ot e megállapodások értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;
- e megállapodások nem írtak elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a [H. Lundbeck] részére, hogy tartózkodik a Merck (GUK) elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a piacra lépett volna a generikus citaloprammal a megállapodások lejártát követően.

64 Az Arrow és a [H. Lundbeck] között kötött két megállapodást egységes és folyamatos jogsértésnek tekintették, amely 2002. január 24-től 2003. október 20-ig tartott.

65 Ahogy az a [vitatott] határozat (962) és (1013) preambulumbekzdésében szereplő, az Arrow UK megállapodásra és a dán Arrow-megállapodásra vonatkozó összefoglalóból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

- e megállapodások megkötésének időpontjában a [H. Lundbeck] és az Arrow legalább potenciális versenytársak voltak az Egyesült Királyságban és Dániában;
- a [H. Lundbeck] e megállapodások alapján jelentős értéket ruházott át az Arrow részére;
- ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy az Arrow elfogadja a citalopram egyesült királysági és dán piac[á]ra lépése említett megállapodásokban szereplő korlátozásait, különösen pedig az Arrow azon kötelezettségvállalásához, hogy nem értékesít olyan generikus citalopramot, amely a [H. Lundbeck] álláspontja szerint bitorolja szabadalmait, e megállapodások időtartama alatt;
- ezen értékátruházás lényegileg annak a nyereségnek felelt meg, amelyet az Arrow akkor érhetett volna el, ha sikeresen belépett volna a piacra;
- a [H. Lundbeck] nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az új szabadalmi alkalmazásának eredményeként, mivel az Arrow-t e megállapodások értelmében terhelő kötelezettségek túlmertek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;
- e megállapodások nem írtak elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a [H. Lundbeck] részére, hogy tartózkodik az Arrow elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi bármelyik megállapodás lejártát követően az Egyesült Királyság vagy Dánia piacára lépett volna a generikus citaloprammal.

66 Az Alpharma-megállapodást illetően, ahogy az a [vitatott] határozat (1087) preambulumbekzdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

- e megállapodás megkötésének időpontjában a [H. Lundbeck] és az Alpharma legalább potenciális versenytársak voltak az EGT több országában;
- a [H. Lundbeck] e megállapodás alapján jelentős értéket ruházott át az Alpharma részére;
- ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy az Alpharma elfogadja a piacra lépése említett megállapodásban szereplő korlátozásait, különösen pedig Alpharma azon kötelezettségvállalásához, hogy nem értékesít semmilyen generikus citalopramot az EGT-ben a releváns időtartam alatt;
- ezen értékátruházás lényegileg annak a nyereségnek felelt meg, amelyet az Alpharma akkor érhetett volna el, ha sikeresen belépett volna a piacra;
- a [H. Lundbeck] nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat a kristályosításra vonatkozó szabadalom és a filmes desztillációs eljárás[ra vonatkozó] szabadalom alkalmazásának eredményeként, mivel az Alpharmát e megállapodás értelmében terhelő kötelezettségek túlmertek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;

- a megállapodás nem írt elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a [H. Lundbeck] részére, hogy tartózkodik az Alpharma elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a megállapodás lejártát követően a piacra lépett volna a generikus citaloprammal.

67 A Ranbaxy-megállapodást illetően, ahogy az a [vitatott] határozat (1174) preambulumbekzdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

- e megállapodás megkötésének időpontjában a [H. Lundbeck] és a Ranbaxy legalább potenciális versenytársak voltak az EGT-ben;
- a [H. Lundbeck] e megállapodás alapján jelentős értéket ruházott át a Ranbaxy részére;
- ezen értékátruházás átadása ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy a Ranbaxy elfogadja a piacra lépése említett megállapodásban szereplő korlátozásait, különösen pedig a Ranbaxy azon kötelezettségvállalásához, hogy nem gyártja és nem értékesíti a citalopramját az EGT-ben a releváns időtartam alatt, sem leányvállalatai, sem harmadik személyek útján;
- ezen értékátruházás jelentősen meghaladta azt a nyereséget, amelyet a Ranbaxy akkor érhetett volna el, ha értékesíti az általa addig gyártott generikus citalopramot;
- a [H. Lundbeck] nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az eljárási szabadalmaira hivatkozva, mivel a Ranbaxyt e megállapodás értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;
- a megállapodás nem írt elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a [H. Lundbeck] részére, hogy tartózkodik a Ranbaxy elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a piacra lépne a generikus citalopramjával [az említett] megállapodás lejártát követően.

68 A Bizottság bírságokat is kiszabott a vitatott megállapodások valamennyi részesével szemben. Ennek érdekében [a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatást] alkalmazta. A [H. Lundbeck]t illetően a Bizottság a [2006. évi bírságkiszabási iránymutatásban] leírt általános módszert alkalmazta, amelynek alapját a kartell egyes résztvevői által eladott érintett termékek értéke jelenti (a [vitatott] határozat (1316)–(1358) preambulumbekzdése). A vitatott megállapodások többi részes felét, vagyis a [generikusgyógyszer-gyártókat] illetően [viszont] a Bizottság azzal az említett iránymutatás 37. pontjában szereplő lehetőséggel élt, hogy az ügy egyediségére figyelemmel e felek tekintetében eltérhet e módszertől (a [vitatott] határozat (1359) preambulumbekzdése).

69 Ily módon, a vitatott megállapodások [H. Lundbecktől] eltérő feleit illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a bírság alapösszegének meghatározása céljából, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az kellő elrettentő hatással rendelkezzen, figyelembe kell venni azon összegek értékét, amelyeket a [H. Lundbeck] e megállapodások értelmében átruházott rájuk, anélkül hogy különbséget tennének a jogsértések között azok jellege vagy földrajzi hatóköre, illetve az érintett vállalkozások piaci részesedései alapján; e tényezőkre a [vitatott] határozatban csak a teljesség kedvéért tértek ki (a [vitatott] határozat (1361) preambulumbekzdése).

- 70 Ezzel szemben a [H. Lundbeck] tekintetében a Bizottság a [2006. évi bírságkiszabási iránymutatásban] leírt általános módszert alkalmazta, az érintett piacon történt eladások értékét véve alapul. Mivel a [H. Lundbeck] citaloprameladásainak értéke lényegesen csökkent a vitatott megállapodások időtartama alatt, és ezek nem fedtek le egy egész pénzügyi évet, a Bizottság kiszámította az eladások éves átlagos értékét. Ennek érdekében először kiszámította a [H. Lundbeck] citaloprameladásainak átlagos havi értékét az egyes vitatott megállapodások időtartama alatt, majd ezt az értéket megszorozta tizenkettővel (a [vitatott] határozat (1326) preambulumbekzdése és 2215. lábjegyzete).
- 71 A Bizottság egyébként négy külön bírságot szabott ki a [H. Lundbeckre], úgy tekintették ugyanis, hogy a hat vitatott megállapodás négy elkülönülő jogsértést alapoz meg, mivel a [H. Lundbeck] és a Merck (GUK) között kötött két megállapodás egységes és folyamatos jogsértést eredményezett, ahogy a [H. Lundbeck] és az Arrow közötti két megállapodás is. Annak érdekében, hogy ne szabjon ki aránytalan bírságot, a Bizottság ugyanakkor az ügy körülményeire figyelemmel csökkentő korrekciós tényezőt alkalmazott egy, a különböző jogsértések közötti földrajzi és időbeli átfedéseket tükröző módszer alapján (a [vitatott] határozat (1329) preambulumbekzdése). Ez a módszer 15%-os csökkentést eredményezett minden olyan jogsértésnél, amely esetében átfedéseket állapítottak meg (a [vitatott] határozat 2218. lábjegyzete).
- 72 A megállapított jogsértések – amelyeket a Bizottság »súlyosnak« minősített, mivel [a vitatott megállapodások] a piacról való kizárással jártak – súlyára, az e jogsértések által érintett termékek piacán a [H. Lundbeck] magas piaci részesedésére, a vitatott megállapodások igen széles földrajzi hatókörére, valamint arra figyelemmel, hogy valamennyi ilyen megállapodást végrehajtották, a Bizottság úgy tekintette, hogy az eladások értékének alkalmazandó arányát 11%-ban kell megállapítani azon jogsértések vonatkozásában, amelyek földrajzi hatóköre az EGT egésze volt, valamint 10%-ban a többi jogsértés vonatkozásában (a [vitatott] határozat (1331) és (1332) preambulumbekzdése).
- 73 A Bizottság erre az összegre szorzótényezőt alkalmazott annak érdekében, hogy figyelembe vegye a jogsértések időtartamát (a [vitatott] határozat (1334)–(1337) preambulumbekzdése), továbbá egy 10%-os kiegészítő összeget az elkövetett első, vagyis az Arrow-val kötött megállapodásokra vonatkozó jogsértés után, a [2006. évi bírságkiszabási iránymutatás] 25. pontja alapján, annak érdekében, hogy biztosítsa, hogy a [H. Lundbeckkel és a Lundbeck Ltd-vel] szemben kiszabott bírságok kellő elrettentő hatással bírjanak (a [vitatott] határozat (1340) preambulumbekzdése).
- 74 Figyelemmel a vizsgálat teljes időtartamára, a Bizottság ugyanakkor 10%-kal csökkentette a [vitatott] határozat valamennyi címzettjével szemben kiszabott bírságok összegét (a [vitatott] határozat (1349) és (1380) preambulumbekzdése).
- 75 E megfontolások alapján, valamint figyelemmel arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodást a Lundbeck Ltd írta alá, a Bizottság összesen 93 766 000 euró összegű bírságot szabott ki a [H. Lundbeckkel] szemben, amelyből 5 306 000 eurót a Lundbeck Ltd-vel egyetemlegesen, a következő megoszlás szerint (a [vitatott] határozat (1238) és (1358) preambulumbekzdése, valamint 2. cikke):
- 19 893 000 eurót a Merck (GUK)-kal kötött megállapodások miatt, amelyből 5 306 000 eurót a Lundbeck Ltd-vel egyetemlegesen;

- 12 951 000 eurót az Arrow-val kötött megállapodások miatt;
- 31 968 000 eurót az Alpharmával kötött megállapodás miatt;
- 28 954 000 eurót a Ranbaxyval kötött megállapodás miatt.”

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 7 A Törvényszék Hivatalához 2013. augusztus 30-án benyújtott beadványával a H. Lundbeck és a Lundbeck Ltd (a továbbiakban együtt: Lundbeck) keresetet indított a vitatott határozat részleges megsemmisítése és a Bizottság által velük szemben kiszabott bírságok csökkentése iránt.
- 8 Keresetének alátámasztása érdekében a Lundbeck tíz jogalapra hivatkozott, amelyek közül a jelen fellebbezés keretében csak az első–hatodik, a kilencedik és a tizedik jogalap elutasítását vitatják. Az első jogalappal a Lundbeck a vitatott határozat azon megállapítását vitatta, amely szerint a generikusgyógyszer-gyártók és a Lundbeck a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában legalább potenciális versenytársak voltak. A második–hatodik jogalap lényegében az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapult, hogy a Bizottság a vitatott megállapodásokat „cél általi versenykorlátozásnak” minősítette. A kilencedik és tizedik jogalappal a Lundbeck másodlagosan a bírságok vele szembeni kiszabását, harmadlagosan pedig e bírságok összegének kiszámítását vitatta.
- 9 A Törvényszék a megtámadott ítéletben e keresetet teljes egészében elutasította.

A Bíróság előtti eljárás

- 10 A Bíróság Hivatalához 2016. november 18-án benyújtott beadványában a Lundbeck a jelen fellebbezést terjesztette elő.
- 11 A Bíróság Hivatalához 2016. november 24-én benyújtott beadványában a Lundbeck azt kérte, hogy a Bíróság az első fokon beavatkozó European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) tekintetében rendelje el a vitatott határozat bizalmas változatának bizalmas kezelését, ahogyan azt a Törvényszék a T-472/13. sz. (Lundbeck kontra Bizottság) ügyben ugyanezen határozattal kapcsolatban elrendelte. A Bíróság elnöke a 2016. december 13-i Lundbeck kontra Bizottság végzésében (C-591/16 P, nem tették közzé, EU:C:2016:967) e kérelemnek helyt adott. Így csak a vitatott határozat nem bizalmas változatát közölték az EFPIA-val.
- 12 A Bíróság Hivatalához 2017. március 10-én benyújtott beadványában az Egyesült Királyság kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett a jelen ügybe beavatkozhatson. A Bíróság elnöke a 2017. július 5-i Lundbeck kontra Bizottság végzésében (C-591/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:532) e kérelemnek helyt adott. Mindazonáltal a Lundbeck kérelmére a Bíróság elnöke e tagállam tekintetében elrendelte a vitatott határozat bizalmas változatának bizalmas kezelését, és csak e határozat nem bizalmas változatát közölték vele.
- 13 A Lundbeck 2017. március 17-i kérelmére a Bíróság elnöke engedélyezte, hogy választ nyújtson be.

- 14 A Bíróság Hivatalához 2017. május 16-án benyújtott beadványában a Bizottság a viszonzásának benyújtására nyitva álló határidő meghosszabbítását kérte. 2017. május 17-i határozatában a Bíróság elnöke helyt adott e kérelemnek.
- 15 A Bíróság Hivatalához 2017. július 24-én benyújtott beadványában az Egyesült Királyság a beavatkozási beadvány benyújtására nyitva álló határidő meghosszabbítását kérte. 2017. július 26-i határozatában a Bíróság elnöke helyt adott e kérelemnek.
- 16 A Bíróság Hivatalához 2017. július 28-án benyújtott beadványaiban az Egyesült Királyság kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett a jelen ítélet 5. pontjában említett, C-586/16. P. sz. (Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság), C-588/16. P. sz. (Generics (UK) kontra Bizottság), C-601/16. P. sz. (Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság), C-611/16. P. sz. (Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság), valamint C-614/16. P. sz. (Merck kontra Bizottság) ügybe is beavatkozhatson. A 2017. október 25-i Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság végzésben (C-586/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:831), a 2017. október 25-i Generics (UK) kontra Bizottság végzésben (C-588/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:829), a 2017. október 25-i Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság végzésben (C-601/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:826), a 2017. október 25-i Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság végzésben (C-611/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:825), valamint a 2017. október 25-i Merck kontra Bizottság végzésben (C-614/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:828) a Bíróság elnöke helyt adott e kérelmeknek. Figyelemmel azonban többek között a Bíróság elnökének 2017. július 5-i Lundbeck kontra Bizottság végzésére (C-591/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:532), a Bíróság elnöke e tagállam tekintetében valamennyi említett ügyben elrendelte többek között a vitatott határozat bizalmas változatának bizalmas kezelését, és az Egyesült Királysággal csak e határozat nem bizalmas változatát közölték.
- 17 Az EFPIA és a Bizottság viszonzásának benyújtását, valamint azt követően, hogy a Lundbeck, az EFPIA és a Bizottság benyújtotta válaszbeadványát az Egyesült Királyság beavatkozási beadványára vonatkozóan, a jelen ügyben 2017. november 13-án lezárták az eljárás írásbeli szakaszát.
- 18 A Bíróság 2018. november 27-én úgy határozott, hogy a jelen ügyet a negyedik tanácsnak osztják ki, amely a jelen ügyre, valamint a C-586/16. P. sz. (Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság), a C-588/16. P. sz. (Generics (UK) kontra Bizottság), a C-601/16. P. sz. (Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság), a C-611/16. P. sz. (Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság) és a C-614/16. P. sz. (Merck kontra Bizottság) ügyre vonatkozó közös tárgyalást követően, a főtanácsnok indítványának meghallgatása után határoz.
- 19 A Bíróság eljárási szabályzata 61. cikkének (2) bekezdése alapján a Bíróság 2018. november 29-én számos írásbeli kérdést intézett a jelen ügyben folytatott eljárásban részt vevő felekhez, hogy azokra a tárgyaláson szóban válaszoljanak, valamint megküldte számukra a tárgyalás előzetes tervét, amely pontosan részletezte a tárgyalás lefolyását. Az eljárásban részt vevő felek észrevételeit követően 2019. január 22-én megküldték számukra a tárgyalás végleges tervét.
- 20 A jelen ügy és a jelen ítélet 18. pontjában említett ügyek közös tárgyalására 2019. január 24-én került sor.

- 21 A főtanácsnok 2020. február 6-án az eljárási szabályzat 62. cikke alapján írásban megválaszolandó kérdést intézett a jelen ügyben folytatott eljárásban részt vevő felekhez (a továbbiakban: írásban megválaszolandó 2020. február 6-i kérdés), amelyben felhívta a feleket, hogy foglaljanak állást abban a tekintetben, hogy a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítéletnek (C-307/18, EU:C:2020:52) esetlegesen milyen hatása van a jelen ügyben felhozott, a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállására, valamint a Lundbeck és az utóbbiak között kötött megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésére vonatkozó jogalapokra. Az e kérdésre adott válaszok 2020. március 6-án érkeztek be a Bírósághoz.

A felek Bíróság előtti kérelmei

- 22 Fellebbezésében a Lundbeck azt kéri, hogy a Bíróság:
- egészben vagy részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - semmisítse meg a vitatott határozatot az őt érintő részében, vagy másodlagosan törölje az e határozatban vele szemben kiszabott bírságokat, illetve harmadlagosan jelentős mértékben csökkentse az említett bírságok összegét;
 - kötelezze a Bizottságot a Lundbeck részéről a jelen fellebbezési eljárásban és a Törvényszék előtti eljárásban felmerült költségek és egyéb kiadások viselésére;
 - szükség esetén utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, hogy az a Bíróság ítéletével összhangban hozzon határozatot, és
 - tegyen meg minden más intézkedést, amelyet szükségesnek tart.
- 23 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- teljes egészében utasítsa el a fellebbezést, és
 - kötelezze a Lundbecket a költségek viselésére.
- 24 Az EFPIA azt kéri, hogy a Bíróság:
- egészben vagy részben adjon helyt a fellebbezésnek;
 - szükség esetén utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, hogy az a Bíróság ítéletével összhangban hozzon határozatot, és
 - kötelezze a Bizottságot az EFPIA részéről a jelen fellebbezési eljárásban és a Törvényszék előtti eljárásban felmerült költségek viselésére.
- 25 Az Egyesült Királyság azt kéri, hogy a Bíróság a fellebbezést teljes egészében utasítsa el.

A fellebbezésről

- 26 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a Lundbeck hat jogalapra hivatkozik.

- 27 Első jogalapjával a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor jóváhagyta a Bizottság azon megállapítását, hogy a vitatott megállapodások „cél általi versenykorlátozásnak” minősülnek, még akkor is, ha azok a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatálya alá tartoznak.
- 28 Második jogalapjával a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, mivel nem a megfelelő jogi kritériumot alkalmazta annak megállapításakor, hogy a hat vitatott megállapodás közül öt – vagyis az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás, az Arrow UK megállapodás, a dán Arrow-megállapodás, az Alpharma-megállapodás és a Ranbaxy-megállapodás – tartalmazott-e a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat, tekintettel arra, hogy nincs bizonyíték arra, hogy e megállapodások szerződő felei között szándékegység állt fenn.
- 29 Harmadik jogalapjával a Lundbeck előadja, hogy még ha a Törvényszék megalapozottan állapította is meg, hogy a hat vitatott megállapodás közül legalább öt túllépett az új eljárási szabadalmainak hatályán, tévesen állapította meg, hogy e megállapodások cél általi versenykorlátozások.
- 30 Negyedik jogalapjával a Lundbeck úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, a bizonyítékok értékelése során nyilvánvaló hibát követett el, és ellentmondott önmagának, amikor helybenhagyta a Bizottság azon megállapítását, miszerint a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában tényleges vagy potenciális versenytársak voltak, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a generikusgyógyszer-gyártók termékei sértették-e a Lundbeck új eljárási szabadalmait.
- 31 Ötödik jogalapjával a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság által vele szemben kiszabott bírságokat.
- 32 Hatodik jogalapjával a Lundbeck másodlagosan előadja, hogy a Bizottság által vele szemben kiszabott bírságok számítási módjának a Törvényszék általi helybenhagyása téves jogalkalmazáson alapul, és nincs megfelelően megindokolva.
- 33 Mindenekelőtt a negyedik jogalapot, majd az első–harmadik jogalapot együttesen, végül pedig egymást követően az ötödik és a hatodik jogalapot kell megvizsgálni.

A negyedik jogalapról

A megtámadott ítélet releváns pontjairól

- 34 Megsemmisítés iránti keresetének első jogalapjában a Lundbeck arra hivatkozott, hogy a Bizottság több tekintetben tévesen alkalmazta a jogot és mérlegelési hibát követett el, amikor megállapította, hogy a vitatott megállapodásokat megkötő generikusgyógyszer-gyártók e megállapodások megkötésének időpontjában legalább potenciális versenytársai voltak a Lundbecknek.
- 35 E jogalap kilenc részből állt, amely részeket a Törvényszék mind elutasította mint megalapozatlanokat.

- 36 Először is, ami az első jogalap első–ötödik részét illeti, a Törvényszék a megtámadott ítélet 117–133. pontjában, valamint 157–167. pontjában nem adott helyt a Lundbeck azon érvelésének, miszerint egyrészt a generikus gyógyszerek harmadik személyek szellemi tulajdonjogait sértő forgalomba hozatala nem minősül az EUMSZ 101. cikk értelmében vett potenciális verseny megnyilvánulásának, másrészt pedig, hogy egy érvényes szabadalom vitatása nem minősül a piacra lépés valós és konkrét lehetőségének.
- 37 A Törvényszék rámutatott arra, hogy a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny megállapítása bizonyítást nyert, mivel ez utóbbiaknak valós és konkrét lehetőségük volt a piacra lépésre, és képesek is voltak erre, figyelemmel a Bizottság által figyelembe vett különböző körülményekre, valamint a Lundbeck azon döntésére, hogy jelentős összegeket fizet e gyártóknak annak érdekében, hogy a vitatott megállapodások időtartama alatt távol tartsa őket a piactól.
- 38 E tekintetben többek között a megtámadott ítélet 124., illetve 195. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck új eljárási szabadalmi nem feltétlenül jelentenek a generikusgyógyszer-gyártók számára leküzdhetetlen akadályokat, és hogy e gyártók mindegyike kellően rövid időn belül rendelkezett vagy rendelkezhetett volna a citalopram olyan eljárásokon alapuló generikus változatával, amelyekkel kapcsolatban nem került megállapításra, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában sértették a Lundbeck bármely szabadalmát. Ezen ítélet 171. pontjában azt is megállapította, hogy a potenciális verseny magában foglalja többek között a generikusgyógyszer-gyártóknak a piacra lépésük előkészítéséhez szükséges forgalombahozatali engedélyek megszerzésére irányuló tevékenységeit.
- 39 A bizonyítékok értékelése keretében a Törvényszék a megtámadott ítélet 126. és 254. pontjában többek között figyelembe vette azt, hogy a Lundbeck tudta, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom lényegében gyengének bizonyult, és érvényteleníthető, ugyanakkor ezen ítélet 142. és 147. pontjában elvetette azon állítást, hogy a generikusgyógyszer-gyártók és a Lundbeck közötti potenciális versenyhelyzet fennállásának megállapítása lényegében szubjektív értékeléseken alapult.
- 40 A Törvényszék továbbá az említett ítélet 134–148. pontjában kész volt figyelembe venni a vitatott megállapodásokat követően keletkezett bizonyítékokat, és ugyanezen ítélet 254. pontjában olyan bizonyítékokat vett figyelembe, amelyek alátámasztják, hogy egyes generikusgyógyszer-gyártóknak és a Lundbecknek magának is kétségei voltak a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességét illetően az említett megállapodások megkötésének időpontjában. Ezzel szemben a megtámadott ítélet 145. pontjában megtagadta, hogy az említett megállapodások megkötésének időpontjában a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállásának értékelése során meghatározónak tekintse többek között azt a tényt, hogy az EPO 2009-ben e szabadalmat minden releváns elemében megerősítette.
- 41 Másodsor, a megsemmisítés iránti kereset első jogalapjának hatodik–kilencedik részére adott válasza keretében a Törvényszék minden egyes vitatott megállapodás vonatkozásában értékelte, hogy a Bizottság által előterjesztett bizonyítékok ténylegesen lehetővé teszik-e az egyes generikusgyógyszer-gyártók és a Lundbeck közötti potenciális versenyhelyzet fennállásának bizonyítását, megállapítva különösen a megtámadott ítélet 181. pontjában, hogy a Bizottság által levont következtetés olyan tényezők összességén alapul, amelyek figyelembe veszik az egyes gyártóknak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában fennálló sajátos helyzetét, valamint a gyógyszeripari ágazat sajátosságait.

A felek érvelése

- 42 A hét részből álló negyedik jogalapjával a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, valamint nyilvánvalóan tévesen értékelte a bizonyítékokat, és ellentmondott önmagának, amikor helybenhagyta a Bizottság azon megállapítását, miszerint a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók legalábbis potenciális versenytársak voltak.
- 43 E jogalap első részében a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék azáltal, hogy annak vizsgálatára szorítkozott, hogy a generikusgyógyszer-gyártók valóban be tudtak volna-e lépni a piacra, tévesen alkalmazta a jogot, amikor figyelmen kívül hagyta bizonyos jogi akadályok fennállását, azaz az őt megillető új eljárási szabadalmakat, amelyek akadályát képezték e gyártók jogszerű piacra lépésének, amit a technológiaátadási megállapodásokról szóló 2014. évi iránymutatás 29. pontja is megerősít. Márpedig az EFPIA által támogatott Lundbeck szerint, amikor olyan kizárólagos jogok állnak fenn, mint a szabadalmak, a potenciális verseny valamely piacon való fennállásának megállapítása annak vizsgálatára kötelezi a Bizottságot, hogy az általa vizsgált megállapodás hiányában valamely vállalkozásnak valós és konkrét lehetősége lett volna-e arra, hogy jogszerűen lépjen be az említett piacra, és versenyezzen az ott már jelen lévő vállalkozásokkal. Ennélfogva a Törvényszék nem állapíthatta volna meg a megtámadott ítélet 195. pontjában – anélkül, hogy ne osztotta volna meg tévesen a bizonyítási terhet, és ennélfogva ne alkalmazta volna tévesen a jogot –, hogy a Bizottság nem köteles bizonyítani, hogy a generikusgyógyszer-gyártók eljárásai nem sértették a Lundbeck új eljárási szabadalmait. Ugyanígy a Törvényszék nem állapíthatta volna meg a megtámadott ítélet 115–132. és 149–167. pontjában – anélkül, hogy ne sértette volna meg ezen új szabadalmak érvényességének vélelmét, és ennélfogva ne alkalmazta volna tévesen a jogot –, hogy még ha a generikusgyógyszer-gyártók csak a Lundbeck új eljárási szabadalmait által védett citaloprammal rendelkeztek is, ez nem változtat azon, hogy a Lundbeck potenciális versenytársai voltak, mivel lehetőségük volt arra, hogy e szabadalmakat vitassák.
- 44 A negyedik jogalap második részében a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 145. pontjában szereplő azon megállapítása, miszerint maga a Lundbeck is kételkedett a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességében, „a bizonyítékok értékelése során elkövetett nyilvánvaló hibán” alapul, mivel e megállapítás csak két, egy 2002. november 22-i és egy 2003. szeptember 29-i, vagyis a vitatott megállapodások után keletkezett dokumentumon alapul, ami ellentmond a megtámadott ítélet 141. pontjában szereplő azon állításnak, miszerint az e megállapodások megkötését követően keletkezett bizonyítékok nem lehetnek döntőek a potenciális verseny fennállásának vizsgálata szempontjából. Egyébiránt a Törvényszék a megtámadott ítélet 254. pontjában a bizonyítási terhet a Lundbeck hátrányára megfordította, mivel ez utóbbit arra kötelezte, hogy nyújtson be olyan bizonyítékokat, amelyek magyarázatot adhatnak arra, hogy a Lundbeck az említett megállapodások megkötését megelőzően mennyiben értékelte volna másképpen annak valószínűségét, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalmat érvénytelenné nyilvánítják.
- 45 A negyedik jogalap harmadik részében a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 134–148. pontjában megállapította, hogy a vitatott megállapodásokat követően keletkezett bizonyítékok, még ha objektívek is, nem lehetnek döntőek a Lundbeck és az egyes generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállásának vizsgálata szempontjából.
- 46 A negyedik jogalap negyedik–hetedik részében a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 225., 230., 255., 270., 286. és 330. pontjában megállapította, hogy a Merck (GUK) legalábbis potenciális versenytársa volt a Lundbecknek az

Egyesült Királyságban és az EGT többi országában, hogy az Arrow a Lundbeck potenciális versenytársa volt az Egyesült Királyságban és Dániában, végül pedig az Alpharma és a Ranbaxy a Lundbeck potenciális versenytársa volt az EGT-ben, többek között azzal az indokkal, hogy e generikusgyógyszer-gyártók a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában nem rendelkeztek a generikus gyógyszerük fogalomba hozatalához szükséges forgalombahozatali engedéllyel vagy ennek megfelelő engedéllyel az érintett államok területén. Ezenkívül az Arrow és az Alpharma vonatkozásában e téves jogalkalmazást a bizonyítékok nyilvánvaló figyelmen kívül hagyása is jellemzi.

- 47 A Bizottság azt állítja, hogy a negyedik jogalap elfogadhatatlan, és mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- 48 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerint a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat. Kizárólag a Törvényszéknek van hatásköre a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére. E tények és bizonyítékok értékelése tehát – feltéve, hogy nem ezek elferdítéséről van szó – nem minősül jogkérdésnek, amelyet a fellebbezés keretében a Bíróságnak felül kellene vizsgálnia.
- 49 Márpedig rá kell mutatni arra, hogy a Lundbeck által a jelen jogalap második része keretében előadott azon érvelés, miszerint a Törvényszék nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor megállapította, hogy a Lundbeck kételkedett eljárási szabadalmainak érvényességében, valamint az ugyanezen jogalap negyedik–hetedik részében előadott azon érvelés, miszerint a Törvényszék bizonyítékokat hagyott figyelmen kívül annak megállapításakor, hogy a Merck (GUK) legalábbis potenciális versenytársa volt a Lundbecknek, valamint hogy az Arrow, az Alpharma és a Ranbaxy a Lundbeck potenciális versenytársai voltak a releváns területeken, anélkül vitatja a tények vagy a bizonyítékok Törvényszék általi megállapítását, illetve értékelését, hogy a Lundbeck hivatkozna e tények, illetve bizonyítékok Törvényszék általi elferdítésére, vagy *a fortiori* bizonyítaná azt.
- 50 Következésképpen az említett, a negyedik jogalap második és negyedik–hetedik része keretében kifejtett érvelés elfogadhatatlan.
- 51 Ezzel szemben a Bizottság állításával ellentétben a jelen jogalap többi része, valamint második és negyedik–hetedik része az ezt meghaladó részében olyan jogkérdésnek minősül, amelyet fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálhat.
- 52 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy a vállalkozások magatartása az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt elvi tilalom hatálya alá tartozzon, nem csupán a vállalkozások közötti összejátszásnak – vagyis vállalkozások közötti megállapodásnak, vállalkozások társulásai által hozott döntésnek vagy összehangolt magatartásnak – kell fennállnia, hanem az is szükséges, hogy ez az összejátszás hátrányos és érzékelhető hatással legyen a belső piacon belüli versenyre (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 31. pont).
- 53 Ez utóbbi követelmény a gyártási vagy forgalmazási lánc ugyanazon szintjén működő vállalkozások által megkötött horizontális együttműködési megállapodásokat illetően feltételezi, hogy az említett összejátszásra olyan vállalkozások között kerül sor, amelyek ha nem is tényleges, de legalább potenciális versenyhelyzetben vannak (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 32. pont).

- 54 Annak értékelése érdekében, hogy a valamely piacon jelen nem lévő vállalkozás potenciális versenyhelyzetben van-e az e piacon már jelen lévő egy vagy több másik vállalkozással, azt kell eldönteni, hogy van-e valós és konkrét lehetőség arra, hogy az előbbi vállalkozás az említett piacra lépjen, és versenyezzen az utóbbi vállalkozással vagy vállalkozásokkal (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Amikor olyan megállapodásokról van szó, mint a vitatott megállapodások, amelyek azzal a következménnyel járnak, hogy átmenetileg a piacon kívül tartanak több vállalkozást, azt kell eldönteni, hogy a piac szerkezetére, valamint az e piac működését szabályozó gazdasági és jogi háttérre tekintettel az említett megállapodások hiányában lett volna-e valós és konkrét lehetőség arra, hogy e vállalkozások hozzáférjenek az említett piachoz, és versenyezzenek az e piacon már letelepedett vállalkozásokkal (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 37. és 39. pont).
- 56 Ami közelebbről a valamely nemrég közkinccsé vált hatóanyagot tartalmazó gyógyszer piacának a generikusgyógyszer-gyártók előtt történő megnyílásával összefüggésben kötött ilyen megállapodásokat illeti, a gyógyszerágazatra jellemző szabályozási kötöttségeket, valamint a szellemi tulajdonjogokat, és különösen az originálisgyógyszer-gyártóknak a közkinccsé vált hatóanyag egy vagy több gyártási eljárására vonatkozó szabadalmait megfelelően figyelembe véve meg kell állapítani (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 40. és 41. pont), hogy a generikusgyógyszer-gyártónak ténylegesen fennáll-e az egyértelmű piacralépési szándéka és képessége, és hogy e piacra lépés nem ütközik-e leküzdhetetlen akadályokba (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 58. pont).
- 57 Ennek érdekében először is azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen megállapodások megkötésének időpontjában az említett gyártó elegendő olyan előkészítő intézkedést tett-e, amelyek lehetővé teszik számára az érintett piachoz olyan határidőn belül történő hozzáférést, amely alkalmas arra, hogy versenynyomást gyakoroljon az originálisgyógyszer-gyártóra. Másodszor azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen generikusgyógyszer-gyártó piacra lépése nem ütközik-e leküzdhetetlen piacralépési akadályokba (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 43. és 45. pont). Egyébiránt a generikusgyógyszer-gyártó és az originálisgyógyszer-gyártó közötti potenciális verseny megállapítását olyan további bizonyítékok is alátámaszthatják, mint például az e gyártók közötti megállapodás megkötése, jóllehet az előbbi gyártó nem volt jelen az érintett piacon (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 54–56. pont).
- 58 Közelebbről annak értékelését illetően, hogy az érintett piacon fennállnak-e leküzdhetetlen piacralépési akadályok, a Bíróság rámutatott arra, hogy a valamely közkinccsé vált hatóanyag gyártási eljárását oltalmazó szabadalom fennállása önmagában – e szabadalom érvényességének vélelme ellenére – nem tekinthető ilyen leküzdhetetlen akadálynak, mivel e vélelem az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazása szempontjából egyáltalán nem nyújt tájékoztatást az említett szabadalom érvényességére vonatkozó esetleges jogvita kimeneteléről (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 46–51. pont).

- 59 Ennélfogva egy ilyen szabadalom fennállása önmagában nem jelentheti akadályát annak, hogy az érintett originálisgyógyszer-gyártó „potenciális versenytársának” minősüljön egy olyan generikusgyógyszer-gyártó, amelynek ténylegesen fennáll az egyértelmű piacralépési szándéka és képessége, és amely az intézkedései révén készen mutatkozik arra, hogy vitassa e szabadalom érvényességét, és felvállalja annak kockázatát, hogy a piacra történő belépése során az említett szabadalom jogosultja által indított szabadalombitorlási keresettel szembesüljön (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 46. pont).
- 60 Egyébiránt a Bíróság azt is kifejtette, hogy az érintett versenyhatóságnak nem feladata a szóban forgó szabadalom erősségének, vagy annak vizsgálata, hogy a szabadalom jogosultja és valamely generikusgyógyszer-gyártó közötti jogvita milyen valószínűséggel vezethet annak megállapítására, hogy e szabadalom érvényes, és azt bitorolják (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 50. pont).
- 61 Ebből következik, hogy a jelen ügyben, ellentétben azzal, amit a Lundbeck állít, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, és különösen nem sértette meg sem a nevezetesen az új eljárási szabadalmainak érvényességére vonatkozó vélelmet, sem pedig az EUMSZ 101. cikkben említett magatartásokkal kapcsolatos bizonyítási teherre alkalmazandó szabályokat, amikor úgy ítélte meg – amint az lényegében a megtámadott ítélet 117–132., 157–167. és 195. pontjából kitűnik –, hogy a Bizottságnak nem kell ténylegesen bizonyítania, hogy a generikusgyógyszer-gyártók által forgalmazni kívánt citalopram nem sértette a Lundbeck új eljárási szabadalmait, és hogy a Lundbecket megillető e szabadalmak nem jelentik akadályát annak, hogy meg lehessen állapítani a közte és e gyártók között fennálló potenciális versenyt.
- 62 A Törvényszék ugyanis, a megtámadott ítélet 117., 119. és 129. pontjában megfelelően figyelembe véve mind a szabadalmak, mind pedig az érintett piacra jellemző versenyviszonyok alapvető jellemzőit, valamint a szóban forgó helyzetet, amelyben egyrészt lejártak a Lundbeck eredeti, a citalopram gyógyszerhatóanyagra, valamint az alkilezési és ciánózási gyártási eljárásokra egyszerre vonatkozó szabadalmi, másrészt pedig léteztek más, a generikus citalopram előállítását lehetővé tevő eljárások, amelyekkel kapcsolatban nem került megállapításra, hogy sértik a Lundbeck más szabadalmait, az említett ítélet 124. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck új eljárási szabadalmi nem jelentenek szükségképpen legyőzhetetlen akadályokat a citalopram piacára belépni kívánó és arra készen álló generikusgyógyszer-gyártók számára, amelyek e célból már jelentős befektetéseket is eszközöltek a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.
- 63 Ezenkívül ugyanezen ítélet 159. pontjában a Törvényszék megalapozottan mutatott rá arra, hogy a potenciális verseny fennállása nem annak bizonyítását igényli, hogy a generikusgyógyszer-gyártók bizonyosan piacra léptek volna, és hogy e belépés elkerülhetetlenül sikeres lett volna, hanem kizárólag annak bizonyítását, hogy e gyártók valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek erre; az ezzel ellenkező állítás a tényleges verseny és a potenciális verseny közötti mindennemű különbségtétel tagadását jelentené.
- 64 Egyébiránt azt a következtetést, miszerint a Törvényszék hiba elkövetése nélkül állapíthatta meg, hogy a generikusgyógyszer-gyártók potenciális versenyhelyzetben voltak a Lundbeckkel, nem kérdőjelezi meg a technológiaátadási megállapodásokról szóló 2014. évi iránymutatás, különösen annak 29. pontja. Egyrészt ugyanis e pont kizárólag a technológiaátadási megállapodásokra alkalmazandó, a vitatott megállapodások pedig nem tekinthetők azokkal egyenértékűeknek. Másrészt az említett pontból kitűnik, hogy a Bizottság azon megállapítása, miszerint nem áll fenn versenyviszony azon vállalkozások között, amelyek valamely technológiára vonatkozó kizárólagos

jogból eredő gátló helyzetben vannak, csak „főszabály szerint” érvényes, ennél fogva ez alól kivételek lehetnek, amire egyébként ugyanezen pont utal is azon helyzetekre hivatkozva, amelyekben „nincs bizonyosság egy meghatározott technológiai jog érvényessége vagy megsértése felől”.

- 65 Ennél fogva a negyedik jogalap első részét mint megalapozatlant el kell elutasítani.
- 66 Ami a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók közötti legalábbis potenciális versenyviszony fennállásának bizonyítása érdekében figyelembe vehető bizonyítékokat illeti, a jelen ítélet 57. pontja már emlékeztetett arra, hogy ami a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodásokat illeti, az originálisgyógyszer-gyártó és a generikusgyógyszer-gyártó közötti potenciális verseny fennállását az e gyártók között felmerült, eljárás szabadalmakkal kapcsolatos jogvitát egyezség útján rendező megállapodás megkötésének időpontjában kell értékelni (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 43. pont), figyelemmel arra, hogy az említett megállapodásra olyan időpontban kerül sor, amikor a megállapodásban részes felek mindegyike bizonytalan az originálisgyógyszer-gyártó eljárás szabadalmának érvényességét, valamint a generikusgyógyszer-gyártó által piacra vinni kívánt generikus gyógyszer bitorló jellegét illetően (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 52. pont).
- 67 Ebből következik, hogy a bizonyítékok szabad értékelésének az uniós jogban érvényesülő elvével összhangban (2017. április 27-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) minden, a szóban forgó megállapodás megkötését megelőzően, azzal egyidőben vagy akár később keletkezett bizonyíték is figyelembe vehető, amennyiben rávilágít arra, hogy e megállapodás megkötése időpontjában az érintett vállalkozások között fennállt-e versenyhelyzet, vagy sem, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 141. pontjában lényegében rámutatott.
- 68 Ezzel szemben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 90. és 91. pontjában rámutatott, az említett megállapodás megkötését követő eseményekre vonatkozó ilyen bizonyítékokat, és különösen az e megállapodás megkötését indokoló jogvita későbbi kimenetelére vonatkozó bizonyítékokat nem lehet figyelembe venni annak értékelésekor, illetve szükség esetén annak utólagos cáfolásakor, hogy e megállapodás megkötésének időpontjában e megállapodás felei potenciális versenyhelyzetben voltak.
- 69 Az ilyen, a felek számára a szóban forgó megállapodás megkötésének időpontjában ismeretlen bizonyítékok ugyanis nem befolyásolhatták a felek piaci magatartását, és ennél fogva nem alkalmasak arra, hogy rávilágítsanak az e megállapodás megkötésének időpontjában az érintett vállalkozások közötti versenyhelyzet fennállására vagy annak hiányára.
- 70 Következésképpen a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, és nem fordította meg a bizonyítási terhet, amikor a megtámadott ítélet 141. és 254. pontjában úgy ítélte meg, hogy figyelembe lehet venni bizonyos, a vitatott megállapodásokat követően keletkezett bizonyítékokat, a jelen esetben azon dokumentumokat, amelyek azt tükrözik, hogy e megállapodások felei a megállapodások megkötésének időpontjában hogyan vélekedtek a Lundbeck új eljárás szabadalmainak erősségével kapcsolatban, mivel lehetővé teszik annak megállapítását, hogy az említett megállapodások felei milyen álláspontot képviseltek azok megkötésének időpontjában.

- 71 A Törvényszék szintén ellentmondás nélkül vehette figyelembe a megtámadott ítélet 141. és 254. pontjában ugyanezen, a vitatott megállapodásokat követően keletkezett bizonyítékokat, ugyanakkor tagadhatta meg ezen ítélet 136. és 143–146. pontjában a Lundbeck által benyújtott, szintén e megállapodásokat követően keletkezett egyéb bizonyítékoknak, vagyis elsősorban annak figyelembevételét, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességét 2009-ben mind az EPO fellebbezési tanácsa, mind pedig a holland szabadalmi hivatal minden vonatkozásban megerősítette, valamint azon tény figyelembevételét, hogy a Lundbeck javára az általa 2002–2003-ban indított eljárások több mint 50%-ában „előzetes intézkedéseket vagy az ideiglenes intézkedések más formáit rendelték el”.
- 72 Míg ugyanis az előbbi bizonyítékok hozzájárulhatnak annak megállapításához, hogy a vitatott megállapodások felei milyen álláspontot képviseltek azok megkötésének időpontjában, amint arra a jelen ítélet 70. pontja emlékeztetett, az utóbbi, e megállapodások megkötését követő eseményekre vonatkozó, és következésképpen a megállapodások felei által nem ismert bizonyítékok – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 145. és 146. pontjában lényegében rámutatott – nem befolyásolhatták a felek piaci magatartását, és ennél fogva nem alkalmasak arra, hogy rávilágítsanak az említett megállapodások megkötésének időpontjában az érintett vállalkozások közötti versenyhelyzet fennállására vagy annak hiányára.
- 73 Egyébiránt a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a közötte és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállását a megtámadott ítélet 126. és 254. pontjában figyelembe vett szubjektív bizonyítékok alapján állapította meg.
- 74 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy bár a termelési lánc ugyanazon szintjén működő két vállalkozás közötti potenciális verseny fennállását a jelen ítélet 57. pontjában felidézett objektív bizonyítékokra tekintettel kell értékelni, azt azonban további körülmények is megerősíthetik (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 54. pont), ideértve bizonyos szubjektív elemeket is (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 42. pont), amennyiben az elvégzett értékelés döntő mértékben nem ez utóbbiakon alapul.
- 75 Ebből következik, hogy a szubjektív elemek két vagy több vállalkozás közötti potenciális versenyhelyzet fennállásának bizonyítása érdekében történő figyelembevétele nem zárható ki, amennyiben az említett versenyhelyzetet nem kizárólag vagy lényegében ilyen elemek alapján állapítják meg.
- 76 Ez különösen igaz az originálisgyógyszer-gyártó azzal kapcsolatos felfogására, hogy milyen kockázatot jelent kereskedelmi érdekeire az érintett generikusgyógyszer-gyártó, amely felfogás releváns a potenciális verseny fennállásának értékelése szempontjából, mivel meghatározza az originálisgyógyszer-gyártó piaci magatartását (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 42. és 57. pont).
- 77 Márpedig, amint az a megtámadott ítélet 142. és 147. pontjából kitűnik, amely pontokkal kapcsolatban egyáltalán nem állítják, és még kevésbé bizonyítják, hogy azok a tények vagy bizonyítékok elferdítéséből erednek, a Törvényszék véglegesen megállapította, hogy a Lundbeck tévesen állítja, hogy a Bizottság a vitatott határozatban „szinte kizárólag” ilyen szubjektív értékelésekre támaszkodott a közötte és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállásának bizonyításakor.

- 78 E tekintetben az említett 142. pont rámutat arra, hogy a Bizottság minden egyes érintett generikusgyógyszer-gyártó vonatkozásában aprólékosan megvizsgálta azok valós és konkrét piacralépési lehetőségeit olyan objektív elemekre támaszkodva, mint többek között a már megvalósított befektetések, a forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében tett lépések és a gyógyszerhatóanyag-szállítóikkal kötött beszerzési szerződések. Ezenkívül ugyanezen ítélet 144. pontjában a Törvényszék kifejtette, hogy a legnagyobb bizonyító erővel maga azon tény bír, hogy a Lundbeck megállapodásokat kötött a generikusgyógyszer-gyártókkal annak érdekében, hogy késleltesse a piacra lépésüket, amint arra a Bíróság a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítéletben (C-307/18, EU:C:2020:52, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) már rámutatott.
- 79 Egyébiránt, ellentétben a Lundbeck által a jelen jogalap második részében állítottakkal, a Törvényszék a megtámadott ítélet 254. pontjában nem fordította meg a bizonyítási terhet a Lundbeck hátrányára. A megtámadott ítélet említett pontjában a Törvényszék lényegében csupán azt állapította meg, hogy a Lundbeck nem szolgált olyan bizonyítékokkal, amelyek lehetővé tették volna a Bizottság által a vitatott határozatban hivatkozott bizonyítékokból levont megállapítások megkérdőjelezését. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis a versenyszabályok megsértéséért való felelősségre vonatkozó ügyekben az egyik fél által felhozott ténybeli elemek arra kötelezhetik a másik felet, hogy magyarázattal vagy igazolással szolgáljon, amelynek hiányában levonható az a következtetés, hogy a bizonyítási tehernek eleget tettek (2010. július 1-jei Knauf Gips kontra Bizottság ítélet, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 80. pont; 2017. január 18-i Toshiba kontra Bizottság ítélet, C-623/15 P, nem tették közzé, EU:C:2017:21, 52. pont).
- 80 Következésképpen a negyedik jogalap második részét – az elfogadható részében – és harmadik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 81 Végül a negyedik jogalap negyedik–hetedik részét illetően, amely részek keretében a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy legalább potenciális versenyhelyzetben volt a Merck (GUK)-kal az Egyesült Királyságban és az EGT többi országában, hogy potenciális versenyhelyzetben volt az Arrow-val az Egyesült Királyságban és Dániában, valamint hogy potenciális versenyhelyzetben volt az Alpharmával és a Ranbaxyval az EGT-ben, rá kell mutatni arra, hogy ezen állítások részben elfogadhatatlanok, amint az a jelen ítélet 49. és 50. pontjában megállapításra került, mivel azt kívánják elérni, hogy a Bíróság egészben vagy részben vizsgálja felül a Törvényszék által értékelt bizonyítékokat.
- 82 Amennyiben e részek nem e célra irányulnak, a Lundbeck ezen állításai egyrészt megismétlik azokat a módszertani kifogásokat, amelyekkel kapcsolatban a jelen jogalap első–harmadik részére válaszolva megállapítást nyert, hogy megalapozatlanok, másrészt pedig lényegében azt kifogásolják, hogy a Törvényszék megállapította a Lundbeck és a generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális vagy legalábbis potenciális verseny fennállását annak ellenére, hogy ez utóbbiak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában nem rendelkeztek a generikus gyógyszereikre vonatkozó forgalombahozatali engedéllyel.
- 83 E tekintetben, noha az, hogy egy generikusgyógyszer-gyártó érvényes forgalombahozatali engedéllyel rendelkezzen, vitathatatlanul szükséges a piacra lépéséhez, és ennél fogva annak megállapításához, hogy tényleges verseny áll fenn ez utóbbi és az említett generikus gyógyszereknek megfelelő originális gyógyszer gyártója között, ez nem változtat azon, hogy önmagában az, hogy a generikusgyógyszer-gyártó az originálisgyógyszer-gyártóval való

megállapodás megkötésének időpontjában nem rendelkezik ilyen forgalombahozatali engedéllyel, a Lundbeck állításával ellentétben nem zárhat ki e két gyógyszergyártó közötti bármilyen potenciális versenyt.

- 84 Amint ugyanis arra lényegében a jelen ítélet 57. pontja emlékeztetett, a piacra lépés leküzdhetetlen akadályának hiányában a generikusgyógyszer-gyártó és az originálisgyógyszer-gyártó közötti potenciális verseny fennállása kizárólag azt feltételezi, hogy a generikusgyógyszer-gyártó elegendő olyan előkészítő lépést tett, amely lehetővé teszi számára az érintett piacra olyan határidőn belül való belépést, amely alkalmas arra, hogy versenynyomást gyakoroljon az originálisgyógyszer-gyártóra, anélkül hogy releváns lenne az a kérdés, hogy az említett lépéseket a tervezett időn belül ténylegesen véghez viszik-e, illetve azok sikerrel járnak-e, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 313. és 314. pontjában helyesen állapította meg.
- 85 Egyébként a Bíróságnak már volt alkalma arra, hogy ebben az értelemben rámutasson arra, hogy a gyógyszeripari ágazatban már jóval azt megelőzően fennállhat potenciális verseny, hogy lejárna a valamely originális gyógyszer hatóanyagát oltalmazó szabadalom, amennyiben a generikusgyógyszer-gyártók készen akarnak állni arra, hogy e lejárat időpontjában belépjenek a piacra (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 51. pont).
- 86 Márpedig ezen előkészítő lépések közé, amelyek lehetővé teszik a generikusgyógyszer-gyártó arra vonatkozó szilárd elhatározásának, illetve arra való képességének megállapítását, hogy belépjen valamely közkinccsé vált hatóanyagot tartalmazó gyógyszer piacára, többek között azon lépések tartoznak, amelyek arra irányulnak, hogy lehetővé tegyék e gyártó számára, hogy rendelkezzen a generikus gyógyszerének forgalmazásához szükséges forgalombahozatali engedéllyel vagy azzal egyenértékű engedélyekkel, és a Törvényszék a jelen ügyben a megtámadott ítélet 171–179., 230., 231., 246., 249., 269., 290. és 312–326. pontjában megállapította, hogy a jelen ügyben minden egyes érintett generikusgyógyszer-gyártó ténylegesen megtette e lépéseket, és hogy azok elegendőek voltak ahhoz, hogy a Lundbeckre versenynyomást gyakoroljanak (lásd analógia útján: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 134. pont).
- 87 Ennélfogva a Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg a megtámadott ítélet 171. pontjában, hogy az egyes érintett generikusgyógyszer-gyártók által az érintett gyógyszerekre vonatkozó forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében tett lépések releváns valószínűsítő körülményeknek minősülnek az e gyártók és a Lundbeck közötti potenciális verseny fennállásának bizonyítása szempontjából.
- 88 Ezenkívül rá kell mutatni arra, hogy a Lundbeck és az egyes szóban forgó generikusgyógyszer-gyártók közötti potenciális verseny fennállására vonatkozó megállapítások egybehangzó valószínűsítő körülmények csoportján alapulnak (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 44. pont), ami azt mutatja, hogy a Törvényszék nem csupán az említett egyes gyártóknak a forgalombahozatali engedélyek vagy azokkal egyenértékű engedélyek megszerzésére vonatkozó valós és konkrét lehetőségeit vette figyelembe, hanem – amint az a megtámadott ítélet 181. pontjából kitűnik – azon tényezők összességét is, amelyek figyelembe veszik az egyes generikusgyógyszer-gyártóknak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában fennálló egyedi helyzetét, valamint azt, hogy a Lundbeck megállapodások keretében olyan generikusgyógyszer-gyártókkal szemben vállalt kötelezettséget, amelyek még nem voltak jelen a piacon (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 55–57. pont).

- 89 Ennek során a Törvényszék szintén téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg a megtámadott ítéletben, hogy a Lundbeck legalább potenciális versenyhelyzetben volt a Merck (GUK)-kal az Egyesült Királyságban és az EGT többi országában, amint az a C-588/16. P. sz. Generics (UK) kontra Bizottság ügyben a mai napon hozott ítéletből (36. pont) és a C-614/16. P. sz. Merck kontra Bizottság ügyben a mai napon hozott ítéletből (45. pont) is kitűnik, hogy potenciális versenyhelyzetben volt az Arrow-val az Egyesült Királyságban és Dániában, amint az a C-601/16. P. sz. Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság ügyben a mai napon hozott ítéletből (48. pont) is kitűnik, valamint hogy potenciális versenyhelyzetben volt az Alpharmával és a Ranbaxyval az EGT-ben, amint az a C-611/16. P. sz. Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság ügyben a mai napon hozott ítéletből (59. pont), és a C-586/16. P. sz. Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság ügyben a mai napon hozott ítéletből (43. pont) is kitűnik.
- 90 Következésképpen a negyedik jogalap negyedik–hetedik részét – e részek elfogadható részében – mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 91 A fentiekre tekintettel a negyedik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

Az első–harmadik jogalapról

- 92 Első–harmadik jogalapjával a Lundbeck a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítését vitatja. Ennélfogva e jogalapokat együttesen kell megvizsgálni.

A megtámadott ítélet releváns pontjairól

- 93 A megsemmisítés iránti keresetének alátámasztása érdekében hivatkozott második–hatodik jogalappal, amelyek lényegében az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésén alapulnak, és amelyek közül a jelen fellebbezés keretében csak a második, harmadik, negyedik és hatodik jogalap elutasítása vitatott, a Lundbeck előadja, hogy a Bizottság több tekintetben tévesen alkalmazta a jogot és mérlegelési hibát követett el, amikor a vitatott határozatban úgy ítélte meg, hogy a vitatott megállapodásokat „cél általi korlátozásnak” kell minősíteni.
- 94 A Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 338–344. pontjában emlékeztetett a „cél általi korlátozásnak” minősítésre alkalmazandó elvekre és ítélkezési gyakorlatra, e jogalapok mindegyikét elutasította.
- 95 A második, a vitatott megállapodásokban szereplő értékátruházások szerepének értékelésekor elkövetett téves jogalkalmazásra és ténybeli hibára, valamint hiányos indokolásra alapított megsemmisítési jogalap elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 361–363. pontjában többek között rámutatott arra, hogy e megállapodások felei nem értettek egyet azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a Lundbeck új eljárási szabadalmi kérelmekre erősek-e ahhoz, hogy kizárják a generikus citalopram piacra lépését, így e szabadalmak nem lehettek döntő jelentőségűek azzal kapcsolatban, hogy a generikusgyógyszer-gyártók vállalták, hogy nem lépnek be a piacra.
- 96 A Törvényszék ezen ítélet 366. pontjában azt is kiemelte, hogy a Bizottság a vitatott határozatban olyan bizonyítékok összességére támaszkodott, amelyek azt támasztják alá, hogy elsődlegesen a Lundbeck által a generikusgyógyszer-gyártók részére teljesített fordított kifizetések jelentős

mértéke ösztönözte utóbbiakat arra, hogy elfogadják a magatartásukat szabályozó korlátozásokat, nem pedig a Lundbeck új eljárási szabadalmainak fennállása vagy akár az esetleges jogvitával járó költségek elkerülésének szándéka.

- 97 Ezenkívül a Törvényszék, miután ismertette a Lundbeck azon érveit, amelyek többek között arra vonatkoztak, hogy azok a kártérítések, amelyek megfizetésére a generikusgyógyszer-gyártókat kötelezhetik, gyakran jóval alacsonyabbak az originálisgyógyszer-gyártó által jogellenes piacra lépés esetén elszenvedett károknál, az említett ítélet 387. pontjában úgy ítélte meg, hogy nem fogadható el, hogy a vállalkozások megpróbálják mérsékelni a jogszabályok azon hatásait, amelyeket különösen kedvezőtlennek tartanak, azzal az ürüggyel, hogy e szabályok rájuk nézve hátrányosan megbontják az egyensúlyt, és ezért olyan kartelleket hozzanak létre, amelyek célja e hátrányok kiküszöbölése.
- 98 Végül ugyanezen ítélet 398. és 399. pontjában a Törvényszék elutasította a Lundbeck azon érvét, amely szerint a vitatott megállapodások nem tartalmaztak olyan kikötést, amely megakadályozta volna a generikusgyógyszer-gyártókat abban, hogy vitassák az új eljárási szabadalmainak érvényességét, így e megállapodások nem küszöböltek ki minden, e gyártók piacra lépésére irányuló ösztönzést. A Törvényszék e tekintetben rámutatott egyrészt arra, hogy a vitatott határozat kizárólag azt állapította meg, hogy a vitatott megállapodásokban előírt fordított kifizetések arra bátorították, illetve ösztönözték a generikusgyógyszer-gyártókat, hogy fogadják el üzleti autonómiájuk korlátozásait, amelyeket e kifizetések hiányában nem fogadtak volna el, nem pedig azt, hogy e megállapodások kiküszöböltek minden ilyen irányú ösztönzést, másrészt pedig rámutatott arra, hogy mindenestre, még ha a vitatott megállapodások nem is tartalmaztak meg nem támadási kikötést, a generikusgyógyszer-gyártóknak a vitatott megállapodások megkötését követően egyáltalán nem fűződött érdekük a Lundbeck új eljárási szabadalmainak vitatásához, mivel a fordított kifizetések nagyjából megfeleltek annak a nyereségnek, amelynek elérésére piacra lépés esetén számítottak, illetve annak a kártérítésnek, amelyet akkor kaphattak volna, ha a Lundbeckkel szemben pert nyertek volna.
- 99 A harmadik, a versenykorlátozó célra vonatkozó elvek alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazásra alapított megsemmisítési jogalap elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 435., illetve 438. pontjában többek között megállapította, hogy a vitatott megállapodások összehasonlíthatók a piacról való kizárásra irányuló megállapodásokkal, amelyek a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak, és ahhoz, hogy azokat cél általi versenykorlátozásnak lehessen tekinteni, nem követelmény, hogy a Bizottság a megállapodások ugyanezen típusát már szankcionálta. Ami azt az érvet illeti, amely szerint a vitatott határozatot téves jogalkalmazás jellemzi, mivel nem ismeri el, hogy a jelen ügyben a „kontrafaktuális forgatókönyv” kizárja a cél általi versenykorlátozás megállapításának lehetőségét, a Törvényszék a megtámadott ítélet 472. és 473. pontjában úgy ítélte meg, hogy a cél általi versenykorlátozásokat illetően a Bizottság kizárólag annak bizonyítására volt köteles, hogy a vitatott megállapodások a verseny szempontjából elegendő károssági fokot mutatnak, figyelemmel a rendelkezéseik tartalmára, az általuk elérni kívánt célokra, valamint azon gazdasági és jogi háttérre, amelybe illeszkednek, anélkül azonban, hogy köteles lett volna megvizsgálni azok hatásait, mivel egy hipotetikus „kontrafaktuális forgatókönyv” vizsgálata sokkal inkább a vitatott megállapodások által a piacra gyakorolt hatások vizsgálatát jelentené, nem pedig a verseny szempontjából kellően káros jellegük objektív vizsgálatát.
- 100 A negyedik, a szabadalom hatálya szempontjának – mint a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésén alapuló értékelésével összefüggő lényeges szabálynak – az elutasítása során történt téves jogalkalmazásra és hiányos indokolásra

alapított megsemmisítési jogalap elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 491. és 495. pontjában többek között azt állapította meg, hogy a Lundbeck azon érve, amely szerint a szabadalom jogosultját megillető jogok időbeli, területi és tárgyi hatálya alá tartozó szerződéses korlátozások nem sértik a versenyjogot, mivel e korlátozások hasonlóak a mögöttes szabadalommal járó korlátozásokhoz, egyrészt azért problematikus, mert annak vélelmezéséhez vezet, hogy valamely generikus gyógyszer sérti az originálisgyógyszer-gyártó szabadalmát, és így módon, ezen az alapon lehetővé teszi a generikus gyógyszer kizárását, noha a generikus gyógyszer jogsértő vagy nem jogsértő jellege nem eldöntött kérdés, másrészt pedig azért, mert azon vélelemre épül, miszerint minden, egyezség útján történő vitarendezés keretében hivatkozott szabadalmat érvényesnek kell tekinteni az érvényességének vitatása esetén, holott ennek nincs sem jogi, sem gyakorlati alapja, és hozzátette, hogy az, hogy a Bizottság a vitatott megállapodásokban szereplő bizonyos korlátozásokat potenciálisan a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatálya alá tartozóknak tekintett, kizárólag azt jelenti, hogy a Lundbeck hasonló korlátozásokat érhetett volna el az e szabadalmak érvényesítése érdekében hozott bírósági határozatok révén, amennyiben az illetékes nemzeti bíróságok előtt pert nyer. A megtámadott ítélet 515. pontjában a Törvényszék azt is kiemelte, hogy azt a kérdést, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő korlátozások túlléptek-e a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatályán, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi korlátozás fennállásának megállapítása szempontjából releváns, de nem döntő tényezőnek tekintették.

- 101 A hatodik, a tényállás értékelésének amiatti nyilvánvaló hibájára alapított megsemmisítési jogalap elutasításakor, hogy a vitatott határozat megállapítja, hogy a vitatott megállapodások a Lundbeck új eljárási szabadalmi által biztosított jogok gyakorlásával együtt járó korlátozásokat meghaladó korlátozásokat tartalmaztak, a Törvényszék a megtámadott ítélet 539. és 572. pontjában többek között úgy ítélte meg, hogy még ha e megállapodások nem is léptek volna túl ezen új szabadalmak hatályán, az említett megállapodások akkor is az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak minősültek volna, mivel olyan kartellekből álltak, amelyek célja a generikusgyógyszer-gyártók piacra lépésének jelentős összegű fordított kifizetések révén történő késleltetése volt, és amelyek az e piacra lépéssel kapcsolatos bizonytalanságot az arra vonatkozó bizonyossággal váltották fel, hogy a vitatott megállapodások időtartama alatt nem kerül sor piacra lépésre.

A felek érvelése

- 102 Az EFPIA által támogatott Lundbeck az első, a megtámadott ítélet 335., 491., 495., 515., 536., 539., 572. és 801. pontja ellen irányuló, négy részből álló jogalapjában azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor jóváhagyta a vitatott határozatot, amennyiben az megállapította, hogy a vitatott megállapodások cél általi versenykorlátozások, még akkor is, ha az e megállapodásokban előírt korlátozások az őt megillető új eljárási szabadalmak hatálya alá tartoznak.
- 103 A Lundbeck először is lényegében azzal érvel, hogy a „cél általi korlátozás” fogalmának szigorú értelmezésére vonatkozó követelmény miatt a vitatott megállapodások jellegüknél fogva nem tekinthetők a versenyre nézve károsaknak, mivel azon korlátozásokhoz hasonló korlátozásokat tartalmaznak, amelyeket az érintett szabadalmak jogosultja a szabadalmainak tiszteletben tartását előíró bírósági határozattal elérhetett volna. Ugyanígy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a fordított kifizetések fennállása és aránytalan jellege döntő jelentőségű a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítése szempontjából.

- 104 Másodszor a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék nem értékelte megfelelően a vitatott megállapodások gazdasági és jogi hátterét, amely magyarázatot ad arra, hogy a Lundbeck milyen okokból teljesítette az érintett kifizetéseket a generikusgyógyszer-gyártóknak. E tekintetben a Lundbeck elsősorban arra utal, hogy a szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezése a jogviták megelőzésének olyan jogszerű és gyakori módja, amely önmagában nem jelent versenyjogi problémát, és hogy a szabadalmi jogosultat és a generikusgyógyszer-gyártókat érintő kockázatok aszimmetriája, amely következtében az előbbi nem tudja elérni a generikus gyógyszerek jogellenes piacra lépésével járó károk teljes kompenzációját, igazolja az egyezség útján történő vitarendezést, még akkor is, ha az érintett szabadalmak objektíve erősek, és azokat bitorolják.
- 105 Harmadszor a Lundbeck úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 466–477. pontjában megtagadta annak elrendelését, hogy a Bizottság vizsgálja meg a szóban forgó „kontrafaktuális forgatókönyvet”, azzal az indokkal, hogy az ilyen vizsgálat minden versenyelemzés keretében figyelembe veendő szükséges elem, még akkor is, ha úgy kell tekinteni, hogy az érintett megállapodás cél általi korlátozást foglal magában, az érintett magatartás és a hivatkozott korlátozás közötti okozati összefüggés megállapítása, valamint annak kizárása érdekében, hogy e korlátozást esetleg nem más tényezők okozták-e, így a jelen ügyben a szabadalmak fennállása. Az írásban megválaszolandó 2020. február 6-i kérdésre adott válaszában a Lundbeck jelezte, hogy e téves jogalkalmazást alátámasztja az, hogy a Bíróság a 2020. január 30 -i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52) 37. pontjában az említett forgatókönyv vizsgálatának nagy jelentőséget tulajdonított.
- 106 Negyedszer a Lundbeck úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 435. és 470–476. pontjában a vitatott megállapodásokat leplezetlen, a piacról kizáró megállapodásoknak tekintette azzal az indokkal, hogy azok tényleges vagy potenciális versenytársak között jöttek létre. E megállapodások ugyanis jogszerű célokat követnek. Ráadásul a vitatott megállapodások idején sem az ítélkezési gyakorlatra, sem pedig az európai és a nemzeti versenyhatóságok határozathozatali gyakorlatára tekintettel nem létezett semmilyen tapasztalat vagy teljes egyetértés a „cél általi korlátozásnak” minősítéssel kapcsolatban. Sőt, a KFST közleményeiből kitűnik, hogy ebben az időszakban a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások szűrkezónában voltak, tehát úgy tekintették, hogy azok a verseny szempontjából nem mutatnak elegendő károssági fokot, amely lehetővé tenné azok „cél általi korlátozásnak” minősítését.
- 107 Végül az írásban megválaszolandó 2020. február 6-i kérdésre adott válaszában a Lundbeck arra hivatkozott, hogy a vitatott megállapodások nem minősíthetők „cél általi korlátozásnak”, mivel a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52) alapjául szolgáló ügyben szóban forgó megállapodásokkal ellentétben e megállapodások nem tartalmazzák az érintett szabadalmak meg nem támadására vonatkozó kikötéseket.
- 108 Második jogalapjával a Lundbeck úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot és a bizonyítékok értékelésekor nyilvánvaló hibát követett el, amikor nem a megfelelő jogi kritériumot alkalmazta annak megállapításakor, hogy a hat vitatott megállapodás közül öt – vagyis az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás, az Arrow UK megállapodás, a dán Arrow-megállapodás, az Alpharma-megállapodás és a Ranbaxy-megállapodás – túllépett az új eljárási szabadalmainak hatályán. E megállapodások ugyanis, különösen az alkalmazandó nemzeti jog fényében értelmezve, nem tárnak fel semmilyen, arra irányuló szándékegységet, hogy az említett megállapodásokat kivegyék a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatálya alól, és hogy ennél fogva ugyanezen megállapodásokat a nem bitorló jellegű citalopramra is alkalmazzák.

109 Harmadik jogalapjával, amelyet a Lundbeck másodlagosan arra az esetre hoz fel, ha a Bíróság teljes egészében vagy részben elutasítaná a fellebbezés második jogalapját, és így megerősítené, hogy a hat vitatott megállapodás közül öt vagy kevesebb túllép a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatályán, ez utóbbi előadja, hogy az első jogalap második, harmadik és negyedik részében hivatkozott okokból a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor e megállapodásokat „cél általi korlátozásnak” minősítette.

A Bíróság álláspontja

- 110 Előzetesen rá kell mutatni arra, hogy a Lundbeck által megfogalmazott kifogások két csoportba sorolhatók, ugyanis az első jogalap első, második és negyedik része a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítését kérdőjelezi meg, e jogalap harmadik része pedig az e minősítés során alkalmazott módszert, és különösen azt vitatja, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg a „kontrafaktuális forgatókönyvet”.
- 111 Először tehát az első jogalap első, második és negyedik részét kell együttesen vizsgálni, majd ezt követően e jogalap harmadik részét.
- 112 Elsősorban, ami az első jogalap első, második és negyedik részét illeti, a Bíróságnak már volt alkalma kifejteni – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 343. pontjában emlékeztetett –, hogy a „cél általi korlátozás” fogalmát szigorúan kell értelmezni, és csakis bizonyos, vállalkozások közötti olyan megállapodásokra alkalmazható, amelyek önmagukban és a rendelkezéseik tartalmát, továbbá az általuk elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret figyelembe véve, amelybe illeszkednek, a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásaikat nem szükséges megvizsgálni, mivel a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos formái jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 113 Ami az originálisgyógyszer-gyártó és több generikusgyógyszer-gyártó között kötött, valamely közkinccsé vált hatóanyag gyártási eljárására vonatkozó szabadalommal kapcsolatos jogviták egyezség útján történő rendezésére irányuló hasonló megállapodásokat illeti, amelyek következtében a generikus gyógyszerek piacra lépését az előbbi által az utóbbiak javára teljesített, monetáris vagy nem monetáris jellegű értékátruházások ellenében elhalasztják, a Bíróság kimondta, hogy az ilyen megállapodások nem tekinthetők minden esetben az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „cél általi korlátozásnak” (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 84. és 85. pont).
- 114 Ugyanakkor a „cél általi korlátozásnak” minősítést kell alkalmazni akkor, ha az érintett egyezség útján történő vitarendezési megállapodás vizsgálatából kitűnik, hogy az abban előírt értékátruházásokat kizárólag az a kereskedelmi érdek igazolja, amely mind a szóban forgó szabadalom jogosultja, mind pedig az állítólagos szabadalombitorló részéről az iránt áll fenn, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt, mivel azok a megállapodások, amelyekkel a versenytársak a versennyel járó kockázatokat tudatosan egymás közötti gyakorlati együttműködéssel váltják fel, nyilvánvalóan a „cél általi korlátozásnak” minősítés alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 83. és 87. pont).

- 115 E vizsgálat céljából minden egyes esetben értékelni kell, hogy az originálisgyógyszer-gyártó által a generikusgyógyszer-gyártó javára teljesített értékátruházások nettó pozitív egyenlege kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy ténylegesen arra ösztönözze a generikusgyógyszer-gyártót, hogy lemondjon az érintett piacra való belépésről, és hogy ennél fogva az érdemei alapján ne versenyezzen az originálisgyógyszer-gyártóval, anélkül hogy szükséges lenne, hogy e nettó pozitív egyenleg szükségképpen magasabb legyen annál a nyereségnél, amelyet e generikusgyógyszer-gyártó akkor ért volna el, ha megnyerte volna a szabadalmi pert (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 93. és 94. pont).
- 116 A jelen ügyben a megtámadott ítéletből kitűnik, hogy a vitatott megállapodások azzal a hatással jártak, hogy az érintett piacokon kívül tartották a generikusgyógyszer-gyártókat, és közülük az egyik – vagyis a Merck (GUK) – esetében pedig azzal a következménnyel, hogy megszüntették az érintett generikus gyógyszerek svéd piacán működő egyik viszonteladó számára történő szállítást, és ez utóbbi kivonult a brit piacról, amint az a megtámadott ítélet 131. pontjából kitűnik.
- 117 Ezenkívül a megtámadott ítélet 361–363. pontja, valamint 366. pontja, amelyeket a Lundbeck a fellebbezésében nem vitat, rávilágít először is arra, hogy a vitatott megállapodások felei azok megkötését megelőzően nem értettek egyet abban a kérdésben, hogy a Lundbeck új eljárási szabadalmi kellően erősek-e ahhoz, hogy kizárják a generikus citalopram piacra lépését, így e szabadalmak nem lehettek döntő jelentőségűek azzal kapcsolatban, hogy a generikusgyógyszer-gyártók kötelezettséget vállaltak arra, hogy nem lépnek be a piacra. Másodszor, e pontokból az is kitűnik, hogy a Lundbeck nem vitatja, hogy az általa e gyártóknak fizetett összegeket ki lehetett számítani azon nyereség vagy forgalom alapján, amelyeket ez utóbbiak a vitatott megállapodások időtartama alatt kívántak volna elérni, ha piacra léptek volna. Harmadszor, az említett pontok azt is kiemelik, hogy a vitatott megállapodások megkötését megelőző időszakra vonatkozó bizonyítékok azt támasztják alá, hogy a generikusgyógyszer-gyártók jelentős erőfeszítéseket tettek a piacra lépésük előkészítése érdekében, és nem állt szándékukban lemondani ezen erőfeszítésekről a Lundbeck új eljárási szabadalmi miatt, és hogy ennél fogva főként a generikusgyógyszer-gyártók javára teljesített fordított kifizetések jelentős mértéke ösztönözte e gyártókat a magatartásukra vonatkozó korlátozások elfogadására.
- 118 E ténybeli megállapításokra figyelemmel, és anélkül, hogy szükséges lenne annak eldöntése, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 435. és 476. pontjában helyesen tekinthette-e a vitatott megállapodásokat a piacról kizorító megállapodásoknak, sőt piacfelosztó megállapodásoknak, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a vitatott megállapodások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „cél általi korlátozásnak” minősítés alá tartoznak, annál is inkább, mivel a Lundbeck egyáltalán, többek között az írásban megválaszolandó 2020. február 6-i kérdésre adott válaszában sem érvelt azzal, hogy a vitatott megállapodásokat kísérő értékátruházásokat indokolhatta az egyik vagy másik generikusgyógyszer-gyártó által esetleg nyújtott, bizonyított és jogos ellentételezés, illetve a részükről történő ilyen lemondás.
- 119 E következtetést a Lundbeck által előadott érvek sem kérdőjelezhetik meg.
- 120 Először is a Lundbeck a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének mellőzése érdekében nem hivatkozhat érvényesen arra, hogy e megállapodások kizárólag a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatályára korlátozódtak, amelyek tiszteletben tartását a Lundbeck megkövetelheti.

- 121 Jóllehet ugyanis az, ha valamely szabadalom jogosultja olyan egyezség útján történő vitarendezési megállapodást köt egy állítólagos szabadalombitorlóval, amely nem lépi túl e szabadalom terjedelmét és érvényességének fennmaradó időtartamát, kétségkívül e jogosult szellemi tulajdonjogát juttatja kifejezésre, és feljogosítja őt többek között arra, hogy bármely szabadalombitorlással szemben fellépjen, ez nem változtat azon, hogy az említett szabadalom nem jogosítja fel a jogosultját arra, hogy az EUMSZ 101. cikket sértő szerződéseket kössön (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 97. pont).
- 122 Márpedig, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 495. pontjában helyesen rámutatott, még ha a vitatott megállapodások potenciálisan tartalmaztak is a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatálya alá tartozó korlátozásokat, „e megállapodások túlmentek a szellemi tulajdonjogaik sajátos célján, amely jogok kétségkívül kiterjedtek a bitorlások kifogásolásához fűződő jogra, de nem tartalmazták az olyan megállapodások megkötésének jogát, amelyek eredményeként a tényleges vagy potenciális piaci versenytársak részére azért fizettek, hogy ne lépjenek be a piacra”, amit lényegében a jelen ítélet 117. és 118. pontja is megerősít.
- 123 Ennélfogva a Lundbeck megalapozatlanul próbál arra hivatkozni, hogy a vitatott megállapodások azon szellemi tulajdonjog jogszerű kifejeződését jelentik, amelynek ő a jogosultja. Mindenesetre ezen állítás azon, az említett megállapodások megkötésének időpontjában nem bizonyított kettős előfeltevésen alapul, miszerint a Lundbeck új eljárási szabadalmainak érvényessége nem kérdőjelezhető meg, és hogy a generikusgyógyszer-gyártók bitorolják azokat (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 88. pont).
- 124 Másodszor a Lundbeck a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének mellőzése érdekében azt sem állíthatja, hogy azok jogszerű célokat követtek abban az értelemben, hogy arra irányultak, hogy egy jogszerű és bevett vitarendezési módszer alkalmazása révén biztosítsák az új eljárási szabadalmainak védelmét, vagy hogy megfeleltek az originálisgyógyszer-gyártók, illetve a generikusgyógyszer-gyártók által viselt kockázatok aszimmetriájának.
- 125 Ami egyrészt azt az érvet illeti, amely szerint az említett megállapodások arra irányultak, hogy egy jogszerű és bevett vitarendezési módszer alkalmazása révén biztosítsák a Lundbeck új eljárási szabadalmainak védelmét, elegendő arra emlékeztetni, amint az a jelen ítélet 121. pontjában már említésre került, és amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 495. pontjában lényegében helyesen jelezte, hogy valamely szabadalom nem jogosítja fel a jogosultját arra, hogy az EUMSZ 101. cikket sértő szerződéseket kössön.
- 126 Másrészt azon érvet illetően, miszerint a vitatott megállapodások választ adnak a Törvényszék által egyébként a megtámadott ítélet 378. pontjában megállapított azon tényre, hogy azok a kártérítések, amelyeket az originálisgyógyszer-gyártók a generikus gyógyszerek jogellenes piacra lépése esetén kaphatnak, gyakran jóval alacsonyabbak, mint az utóbbiakat ért károk, emlékeztetni kell arra, hogy a jogszabályi előírások betartásának biztosítása nem a magánvállalkozások, hanem a hatóságok feladata (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 88. pont).
- 127 Így, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 387. pontjában helyesen rámutatott, nem fogadható el, hogy a vállalkozások megpróbálják mérsékelni a jogszabályok azon hatásait, amelyeket különösen kedvezőtlennek tartanak, azzal az ürüggyel, hogy e szabályok rájuk nézve hátrányosan megbontják az egyensúlyt, és ezért olyan kartelleket hozzanak létre, amelyek célja e hátrányok kiküszöbölése.

- 128 Következésképpen a Lundbeck által hivatkozott körülmények nem igazolhatják az EUMSZ 101. cikk megsértését, és még kevésbé igazolhatnak egy összejátszásra irányuló olyan magatartást, amelyről megállapítást nyert, hogy a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy „cél általi korlátozásnak” lehessen minősíteni.
- 129 Harmadszor, a Lundbeck a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének mellőzése érdekében nem hivatkozhat arra sem, hogy e megállapodások megkötésének időpontjában kétségek álltak fenn azzal kapcsolatban, hogy a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások esetén elfogadható-e ilyen minősítés, figyelemmel többek között az ilyen megállapodásokra vonatkozó határozathozatali gyakorlat hiányára, valamint a Lundbeck szerint a KFST és a Bizottság bizonyos nyilatkozataiból eredő kétségekre.
- 130 Amint ugyanis arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 438. és 774. pontjában helyesen rámutatott, egyáltalán nem követelmény, hogy a megállapodások ugyanezen típusát a Bizottság már szankcionálta, ahhoz, hogy azokat cél általi versenykorlátozásnak lehessen tekinteni, még akkor sem, ha azok olyan sajátos kontextusban valósulnak meg, mint a szellemi tulajdonjogok.
- 131 Egy adott megállapodás „cél általi korlátozásnak” minősítése szempontjából kizárólag a megállapodás sajátos jellemzői bírnak jelentőséggel (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 84. és 85. pont), amely jellemzők alapján kell következtetni a verseny szempontjából esetlegesen fennálló különös károsságra, szükség esetén e megállapodásnak, a célkitűzéseinek, valamint azon gazdasági és jogi háttérnek a részletes elemzését követően, amelybe e megállapodás illeszkedik.
- 132 Ugyanígy a megtámadott ítélet 747–751. pontjában hivatkozottakhoz hasonló, a Bizottság és valamely nemzeti versenyhatóság részéről valamely megállapodással kapcsolatban kinyilvánított ellentmondásos álláspontok, amelyek közül néhány csupán hivatkozást tartalmaz, nem vezethetnek ahhoz, hogy teljesen kizárják annak lehetőségét, hogy e megállapodást „cél általi korlátozásnak” lehessen minősíteni, mivel egyáltalán nem bizonyított, hogy az előző pontban említetthez hasonló elemzés eredményeként jutottak ezen álláspontokra.
- 133 Negyedszer, a Lundbeck végül a vitatott megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének mellőzése érdekében nem hivatkozhat arra, hogy e megállapodások a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52) alapjául szolgáló ügyben szóban forgó megállapodásokkal ellentétben nem tartalmaztak meg nem támadási kikötéseket, illetve hogy ezen ítélet egyértelművé tette, hogy a szóban forgó megállapodások esetleges „cél általi korlátozásnak” minősítése keretében figyelembe kell venni azok verseny elősegítő hatásait.
- 134 E tekintetben a Bíróság a jelen ítélet 114. pontjában már emlékeztetett arra, hogy a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodásokat illetően meg kell határozni, hogy a versenytársak e megállapodásokkal tudatosan egymás közötti gyakorlati együttműködéssel helyettesítik-e a verseny kockázatait, és lényegében azt kell megvizsgálni, hogy az azokban előírt értékátruházások nettó egyenlegét kizárólag azon, mind a szabadalom jogosultja, mind az állítólagos szabadalombitorló részéről fennálló, ahhoz fűződő kereskedelmi érdek magyarázza-e, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt.
- 135 Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 399. pontjában véglegesen megállapította egyrészt azt, hogy még ha a vitatott megállapodások nem is tartalmaztak meg nem támadási kikötést, a generikusgyógyszer-gyártóknak a vitatott megállapodások megkötését követően semmilyen érdeke nem fűződött ahhoz, hogy vitassák a Lundbeck új eljárási szabadalmait, mivel a fordított

kifizetések nagyjából megfeleltek annak a nyereségnek, amelynek elérésére piacra lépés esetén számítottak, illetve azon kártérítésnek, amelyet akkor kaphattak volna, ha a Lundbeckkel szemben pert nyertek volna, másrészt pedig azt, hogy még ha feltételezzük is, hogy e kifizetések összege kisebb volt a várt nyereségnél, biztos és azonnali nyereségről volt szó, amelyet e gyártók anélkül szereztek meg, hogy vállalniuk kellett volna azon kockázatokat, amelyekkel a piacra lépés járt volna.

- 136 E megállapítás a jelen ügyben elegendő annak bizonyításához, hogy a vitatott megállapodások cél általi versenykorlátozások, annál is inkább, mivel a Lundbeck a fellebbezés keretében mindenesetre nem hivatkozik semmilyen, e megállapodásokhoz kapcsolódó, a versenyt elősegítő hatásra, és ennél fogva nem tesz eleget a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítéletben (C-307/18, EU:C:2020:52), különösen annak 107. pontjában megkövetelt bizonyítási szintnek ahhoz, hogy az említett megállapodásoknak a verseny szempontjából fennálló elegendő károságát illetően észszerű kétségeket ébresszen, és azáltal el kelljen vetni e megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítését.
- 137 A vitatott megállapodások versenyt elősegítő hatásaira vonatkozó, alá nem támasztott egyszerű állítás ugyanis nem elegendő e megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének kizárásához (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 110. pont).
- 138 Noha a megsemmisítés iránti keresetének és különösen az annak alátámasztása érdekében hivatkozott hetedik jogalapnak a keretében a Lundbeck vitathatatlanul úgy érvelt, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazása keretében helytelenül értékelte a vitatott megállapodások által elért hatékonyságjavulást, a jelen fellebbezés nem vitatja a megtámadott ítélet 708–720. pontját, amelyben a Törvényszék az említett jogalapot elutasította, és a Lundbeck e megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésének vitatása érdekében nem hivatkozott az e pontokban kifejtett indokolásra, még az általa az írásban megválaszolendő 2020. február 6-i kérdésre adott válaszban sem.
- 139 Másodsorban, ami az első jogalapnak a megtámadott ítélet 472. és 473. pontja ellen irányuló harmadik részét illeti, amely pontokban a Törvényszék lényegében úgy ítélte meg, hogy valamely magatartás „cél általi korlátozásnak” minősítéséhez nem szükséges elvégezni a „kontrafaktuális forgatókönyv” vizsgálatát, rá kell mutatni arra, hogy e vizsgálat lehetővé teszi az összejátszásra irányuló magatartás hatásainak az EUMSZ 101. cikkre tekintettel történő értékelését akkor, ha az említett magatartás elemzése nem fed fel a verseny tekintetében elegendő károsági fokot ahhoz, hogy azt „cél általi korlátozásnak” lehessen minősíteni (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 115. és 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 140 Következésképpen a „kontrafaktuális forgatókönyv” vizsgálata, amelynek célja egy adott összejátszásra irányuló magatartás hatásainak bizonyítása, nem lehet kötelező az összejátszásra irányuló magatartás „cél általi jogsértésnek” minősítéséhez, mivel az ezzel ellentétes megközelítés a „cél általi korlátozás” és a „hatás általi korlátozás” fogalmi közötti, magából az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének szövegéből eredő egyértelmű különbségtétel tagadását jelentené (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 63. pont).
- 141 Ennél fogva, és amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 472. pontjában helyesen megállapította, az ilyen magatartás „cél általi korlátozásnak” minősítése szempontjából kizárólag annak bizonyítása bír jelentőséggel, hogy e magatartás elegendő károsági fokot mutat a verseny

tekintetében, figyelembe véve a rendelkezéseinek tartalmát, az általa elérni kívánt célokat, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret, amelybe illeszkedik, anélkül azonban, hogy a Bizottság köteles lenne megvizsgálni e magatartás hatásait.

- 142 Egyébiránt, ellentétben azzal, amire a Lundbeck az írásban megválaszolandó 2020. február 6-i kérdésre adott válaszában hivatkozott, a „kontrafaktuális forgatókönyv” vizsgálata a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52) 37. pontja alapján nem kötelező.
- 143 Ugyanis, noha az említett pontban a Bíróság kétségtelenül pontosította, hogy amikor olyan megállapodásról van szó, amely következtében valamely vállalkozást átmenetileg a piacon kívül tartanak, meg kell határozni, hogy az említett megállapodás hiányában fennállt volna-e annak valós és konkrét lehetősége, hogy e vállalkozás belépjen az említett piacra, meg kell állapítani, hogy e pontosítás az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó megállapodásokhoz hasonló megállapodás felei közötti potenciális versenyhelyzet fennállásának értékelésére, nem pedig az említett megállapodások „cél általi korlátozásnak” minősítésére vonatkozott.
- 144 Következésképpen az első jogalap harmadik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 145 Ami a második jogalapot illeti, anélkül hogy döntenie kellene annak a Bizottság által vitatott elfogadhatóságáról, emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott ítélet 539. pontjában a Törvényszék – anélkül, hogy tévesen alkalmazta volna a jogot, amint az a jelen ítélet 121. pontjából kitűnik – rámutatott arra, hogy még ha a vitatott megállapodások nem is léptek túl a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatályán, e megállapodások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak minősültek volna. Amint az a megtámadott ítélet 541. pontjából kitűnik, a Törvényszék a Lundbeck érveinek a második jogalap keretében kifogásolt vizsgálatát csak a teljesség kedvéért végezte el. Ennélfogva a második jogalapot, mivel az a megtámadott ítélet indokolásának mellékes része ellen irányul, mint hatástalant el kell utasítani (lásd ebben az értelemben: 2016. december 14-i SV Capital kontra EBH ítélet, C-577/15 P, EU:C:2016:947, 65. pont).
- 146 Végül meg kell állapítani, hogy harmadik jogalapja keretében a Lundbeck az első jogalapjának alátámasztása érdekében kifejtett érvelésre utal. Márpedig az ezen első, a vitatott megállapodások – amennyiben azok csupán a Lundbeck új eljárási szabadalmainak hatálya alá tartoznak – „cél általi korlátozásnak” minősítésével kapcsolatos jogalapot illetően kialakított megoldás *a fortiori* érvényes a vitatott megállapodások némelyike – amennyiben azok az említett szabadalmak hatályát túllépik – „cél általi korlátozásnak” minősítésére vonatkozó harmadik jogalapot illetően is.
- 147 Következésképpen a fenti megfontolásokból következik, hogy az első–harmadik jogalapot el kell utasítani.

Az ötödik jogalapról

A megtámadott ítélet releváns pontjairól

- 148 Megsemmisítés iránti keresete kilencedik jogalapjának első részében a Lundbeck arra hivatkozott, hogy még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság megalapozottan állapította meg, hogy a vitatott megállapodások sértik az EUMSZ 101. cikket, egyetlen megalapozott indoka sem volt arra, hogy a

jelen ügyben bírságokat szabjon ki vele szemben, figyelemmel a felhozott ténybeli és jogkérdések újdonságára és összetettségére, mivel ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság elve, valamint a bűncselekmények és büntetések törvény általi meghatározottságának elve (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

- 149 E jogalap elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 777. pontjában lényegében úgy ítélte meg, hogy az olyan megállapodásokban szereplő versenykorlátozásokat – amely korlátozások az érintett időszakban egyáltalán nem voltak előreláthatatlanok –, amelyekkel valamely originálisgyógyszer-gyártónak meghatározott időn át jelentős összegű fordított kifizetések révén sikerült távol tartania potenciális versenytársakat a piactól, e megállapodások felei észszerűen ellentétesnek tekinthették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével, ami lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy szankcionálja azokat anélkül, hogy megsértene a jogbiztonság elvét, valamint a bűncselekmények és büntetések törvény általi meghatározottságának elvét (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).
- 150 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 776. pontjában többek között rámutatott arra, hogy egyes generikusgyógyszer-gyártók ténylegesen észlelték a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások jogsértő jellegét, és éppen emiatt tagadták meg az ilyen megállapodások aláírását.

A felek érvelése

- 151 Három részből álló ötödik jogalapjával a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság által vele szemben kiszabott bírságokat.
- 152 E jogalap alátámasztása érdekében a Lundbeck először is arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 777. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor tévesen állapította meg az ahhoz szükséges vétkesség szintjét, hogy bírságot szabjon ki a versenyellenes magatartás elkövetőjével szemben, mivel ilyen bírságot csak akkor lehet kiszabni, ha biztos – és nem csupán lehetséges –, hogy a jogsértés elkövetője tudatában volt a jogsértés versenyellenes jellegének.
- 153 Másodszor, figyelemmel a vitatott megállapodások összetett jellegére, a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor helybenhagyta a Bizottság azon következtetését, miszerint a Lundbecknek tudatában kellett lennie magatartása versenyellenes jellegének. Ezenfelül a Lundbeck rámutat arra, hogy e következtetést nem támaszthatják alá – legalábbis nem mindegyik vitatott megállapodás tekintetében – a megtámadott ítélet 776. pontjában említett dokumentumok, amelyekre a Törvényszék e tekintetben támaszkodott, anélkül hogy ne ferdítette volna el az említett dokumentumokat.
- 154 Harmadszor, a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette a jogbiztonság elvét és a jogsértést megállapító rendelkezések új értelmezése visszaható hatálya tilalmának elvét, és ezáltal helybenhagyta a szimbolikus bírságokon túlmenő szankciók kiszabását. Szimbolikus összegű szankciót kellett volna kiszabni először is a vitatott megállapodások által felvetett kérdések összetett és újszerű jellege, másodszor az EUMSZ 101. cikk értelmezésével kapcsolatban a tényállás idején fennálló, többek között a KFST nyilatkozataiból eredő bizonytalanság, harmadszor pedig az ilyen megállapodásokra vonatkozó precedensek hiánya miatt.
- 155 A Bizottság úgy véli, hogy az ötödik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A Bíróság álláspontja

- 156 Amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 762. pontjában helyesen emlékeztetett, valamely vállalkozás szankcionálható az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó magatartásért, amennyiben tudatában kellett lennie magatartása versenyellenes jellegének, függetlenül attól, hogy tudatában volt-e annak, hogy megsérti a Szerződés versenyszabályait, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2013. június 18-i Schenker & Co. és társai ítélet, C-681/11, EU:C:2013:404, 37. pont).
- 157 Ebből következik, hogy annak, hogy e vállalkozás jogilag tévesen minősíti a jogsértés megállapításának alapjául szolgáló magatartását, nem lehet az a hatása, hogy mentesül a bírság kiszabása alól, amennyiben tudatában kellett lennie az említett magatartás versenyellenes jellegének (2013. június 18-i Schenker & Co. és társai ítélet, C-681/11, EU:C:2013:404, 38. pont).
- 158 Ily módon kizárólag annak van jelentősége, hogy az említett vállalkozás képes volt-e megállapítani, hogy magatartása versenyellenes jellegű, annak azonban – a Lundbeck állításával ellentétben – nincs, hogy e vállalkozás azt ténylegesen megállapította-e.
- 159 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 764. és 777. pontjában kimondta, hogy a vitatott megállapodásokban előírt versenykorlátozások e megállapodások megkötésének időpontjában egyáltalán nem voltak előreláthatatlanok, és azokat az említett megállapodások felei észszerűen ellentétesnek tekinthették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével.
- 160 Ezen értékelés alátámasztása érdekében a Törvényszék ezen ítélet 765–776. pontjában lényegében megállapította először is azt, hogy sem az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének szövege, sem az e rendelkezésre vonatkozó, a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlat – amellyel kapcsolatban a Lundbeck nem állítja, hogy azt a Törvényszék tévesen értelmezte – nem hagy kétséget a vitatott megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével való összeegyeztethetlenségét illetően, másodszor azt, hogy a KFST e megállapodások tekintetében fennálló álláspontja, még ha nem is volt egyértelmű, nem keletkeztethet jogos bizalmat azzal kapcsolatban, hogy az említett megállapodásokat nem szankcionálják, harmadszor azt, hogy a vitatott megállapodások szankcionálásának újszerű jellege nem indokolhat csupán szimbolikus összegű bírságkiszabást, negyedszer pedig azt, hogy egyes generikusgyógyszer-gyártók ténylegesen észlelték a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások jogsértő jellegét, és éppen emiatt tagadták meg az ilyen megállapodások aláírását.
- 161 Márpedig ezen indokolás a jogilag megkövetelt módon bizonyítja a vitatott megállapodások szankcionálásának legalábbis előre látható jellegét.
- 162 Ezenfelül a Lundbeck nem állíthatja megalapozottan, hogy a Törvényszék elferdítette a tényeket vagy bizonyítékokat, amikor megállapította, hogy egyes generikusgyógyszer-gyártók valóban észlelték a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások jogsértő jellegét, és ezen okból tagadták meg az ilyen megállapodások aláírását. Azonkívül ugyanis, hogy ezen állítás kizárólag a Törvényszék következtetésének alapjául szolgáló, a jelen ítélet 160. pontjában kifejtett indokok egyike ellen irányul, emlékeztetni kell arra, hogy figyelemmel a tények és bizonyítékok elferdítésére alapított jogalap kivételes jellegére, az EUMSZ 256. cikk, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése és az eljárási szabályzat 168. cikke (1) bekezdésének d) pontja megköveteli többek között azt, hogy a fellebbező pontosan jelölje meg a Törvényszék által állítólagosan elferdített elemeket, és bizonyítsa azokat az értékelési hibákat, amelyek

- megítélése szerint a Törvényszéket ehhez az elferdítéshez vezették (2011. október 20-i PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet, C-281/10 P, EU:C:2011:679, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 163 Márpedig, noha a Lundbeck a megtámadott ítélet 776. pontjában említett dokumentumok elferdítésére hivatkozott, egyáltalán nem fejtette ki, hogy melyek azok a Törvényszék által állítólag elkövetett elemzési hibák, amelyek a Törvényszéket e dokumentumok elferdítéséhez vezették. Következésképpen az ötödik jogalapot, amennyiben az a tények és bizonyítékok állítólagos elferdítésén alapul, mint elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 164 Ezenkívül az, hogy egyes generikusgyógyszer-gyártók vagy a Lundbeck személyi állományának tagjai kétségüket fejezhették ki a vitatott megállapodások vagy azokhoz hasonló megállapodások jogszerűségét illetően, teljes mértékben alkalmas arra, hogy alátámassza azt a megállapítást, miszerint a Lundbeck képes volt megállapítani, hogy magatartása versenyellenes jellegű, vagy legalábbis az lehet.
- 165 Végül az, hogy a Törvényszék helybenhagyta a szimbolikus mértéket meghaladó bírságok Lundbeckkel szembeni kiszabását, egyáltalán nem sérti a jogbiztonság elvét annak ellenére, hogy a vitatott megállapodások által felvetett kérdések újszerűek és összetettek, hogy nem léteztek precedensek, illetve hogy a KFST e megállapodásokkal kapcsolatban közzétett bizonyos dokumentumokat, amelyek tartalmát a megtámadott ítélet 749–752. pontja ismerteti.
- 166 Ami először is a vitatott megállapodások szankcionálásának újszerű jellegét illeti, amint arra a Törvényszék lényegében a megtámadott ítélet 763. pontjában emlékeztetett, az alkalmazandó jogszabály meghatározottságának az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkében rögzített elvét nem lehet úgy értelmezni, hogy az tiltja a büntetőjogi felelősség szabályainak bírói értelmezések útján történő fokozatos világossá tételét, amennyiben ezek az értelmezések észszerűen előre láthatók (2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 167 Márpedig a jelen ítélet 114. pontjából következik, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „cél általi korlátozásnak” és *a fortiori* „versenykorlátozásnak” minősítést akkor kell alkalmazni, ha az érintett egyezség útján történő vitarendezési megállapodás elemzéséből kitűnik, hogy az abban előírt értékátruházásokat kizárólag az a kereskedelmi érdek igazolja, amely mind a szóban forgó szabadalom jogosultja, mind pedig az állítólagos szabadalombitorló részéről az iránt áll fenn, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt, mivel azok a megállapodások, amelyekkel a versenytársak a versennyel járó kockázatokat tudatosan egymás közötti gyakorlati együttműködéssel váltják fel, nyilvánvalóan a „cél általi korlátozásnak” minősítés alá tartoznak.
- 168 Ezenfelül a Törvényszék a megtámadott ítélet 764. és 777. pontjában megállapította, hogy a vitatott megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikk alapján történő szankcionálását a Lundbeck előre láthatta.
- 169 Másodszor, ami a KFST-től származó dokumentumokból eredő tájékoztatást illeti, rá kell mutatni arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 749. és 750. pontjában, valamint 834. és 835. pontjában végérvényesen megállapította lényegében azt, hogy e dokumentumok azt bizonyítják, hogy az említett hatóság úgy vélte, hogy a vitatott megállapodások befolyásolhatták a versenyt, amennyiben kiderül, hogy a Lundbeck fizetett versenytársainak azért, hogy távol

maradjanak a piactól, és ennél fogva e megállapodások az EUMSZ 101. cikk különösen súlyos megsértésének minősülnek, illetve azt, hogy az említett dokumentumok pusztán a Bizottság előzetes véleményét közölték.

- 170 Ráadásul, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 748. pontjában helyesen emlékeztetett, a nemzeti versenyhatóságok nem kelhetnek a vállalkozásokban jogos bizalmat arra vonatkozóan, hogy a magatartásuk nem sérti az EUMSZ 101. cikket, mivel nincs hatáskörük negatív határozatot – vagyis az említett rendelkezés megsértésének hiányát megállapító határozatot – hozni (lásd ebben az értelemben: 2013. június 28-i Schenker & Co. és társai ítélet, C-681/11, EU:C:2013:404, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 171 Egyébiránt, ami a Lundbeck azon állítását illeti, miszerint az érintett bírságok kiszabása sérti a büntetőtörvény visszaható hatálya tilalmának elvét, elegendő rámutatni arra, hogy ezen, első alkalommal a fellebbezési szakaszban előadott állítás az eljárási szabályzat együttesen értelmezett 127. és 190. cikke értelmében új jogalapot minősül, és ezért elfogadhatatlan.
- 172 Amint ugyanis a megtámadott ítélet 757. pontjából kitűnik, a Lundbeck a kilencedik megsemmisítési jogalapjának első részében csupán a jogbiztonság elvének, valamint a bűncselekmények és büntetések törvény általi meghatározottsága elvének (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) megsértésére hivatkozott.
- 173 Ennél fogva az ötödik jogalapot mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant el kell utasítani.

A hatodik jogalapról

A megtámadott ítélet releváns pontjairól

- 174 Megsemmisítés iránti keresetének tizedik jogalapjával, amely jogalap első és a második részének elutasítását vitatja csupán a jelen fellebbezés keretében, a Lundbeck arra hivatkozott, hogy a Bizottság több tekintetben tévesen alkalmazta a jogot és ténybeli hibát követett el azáltal, hogy a vele szemben kiszabott bírságok alapösszegét a vitatott megállapodások földrajzi kiterjedése szerint az érintett termék eladásai értékének különösen magas, 10 és 11%-ában állapította meg, valamint azáltal, hogy a szóban forgó jogsértések időtartamát nem korlátozta kizárólag arra az időszakra, amelynek során a generikusgyógyszer-gyártók ténylegesen készek voltak arra, hogy belépjenek a piacra, ami azt feltételezte, hogy e gyártók a releváns országokban legalább forgalombahozatali engedéllyel rendelkeznek, és például Ausztriában nem ez volt a helyzet.
- 175 A tizedik megsemmisítési jogalap első részének elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 806. és 812. pontjában megállapította, hogy a Bizottság anélkül, hogy tévesen alkalmazta volna a jogot, illetve megsértette volna az arányosság elvét, az érintett bírságok alapösszegét a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 22. pontjának megfelelően határozta meg.
- 176 A Törvényszék a megtámadott ítélet 804. pontjában kimondta különösen azt, hogy „[e]llentétben a [Lundbeck] által e tekintetben kifejtettekkel, a Bizottság nem volt köteles arra, hogy csökkentse a bírság[ok] alapösszegét annak érdekében, hogy csak az azon országokban történt eladások értékét vegye figyelembe, amelyekben a [generikusgyógyszer-gyártók] piacra lépést célzó előkészületei előrehaladottabb állapotban voltak”, és hogy „[m]ivel ugyanis olyan cél általi jogsértésekről [van] szó, amelyek estében (az Arrow-val kötött megállapodások kivételével) a vitatott megállapodások

által alkotott jogsértések az EGT egészére kiterjedő földrajzi hatókörrel rendelkeztek, a Bizottság megalapozottan hivatkozott e földrajzi hatókörre anélkül, hogy elvégezte volna a [generikusgyógyszer-gyártók] konkrét piacrálépési kilátásainak átfogó elemzését az EGT valamennyi [tag]államában”. A Törvényszék e tekintetben kifejtette, hogy „[a] vitatott megállapodások felei határozták meg [...] e megállapodások, és így a jelen ügyben szereplő jogsértések földrajzi hatókörét, amikor úgy döntöttek, hogy ezek az EGT egészét le fogják fedni (az Arrow-val elkövetett jogsértés kivételével)”.

- 177 A tizedik megsemmisítési jogalap második részének elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 815. és 816. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a vitatott megállapodások révén azok teljes időtartama alatt korlátozták a versenyt, és hogy a Lundbeck nem bizonyította, hogy a vitatott megállapodások hiányában közte és a generikusgyógyszer-gyártók közötti – akár potenciális – verseny lehetetlen lett volna, illetve nem létezett volna, sem pedig azt, hogy e megállapodások egyáltalán nem korlátozták a versenyt, ellentétben a 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet (T-360/09, EU:T:2012:332) alapjául szolgáló ügyben fennállt helyzettel. Arra is rámutatott, hogy az ezzel ellentétes megoldás a „tényleges verseny” és a „potenciális verseny” közötti különbségtétel tagadásához vezetne.
- 178 Végül a megtámadott ítélet 842. pontjában a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva megállapította, hogy a jelen ügyben enyhítő körülmények figyelembevétele nem indokolt, valamint hogy a Lundbeckkel szemben a vitatott határozatban kiszabott bírságok összegét helyben kell hagyni.

A felek érvelése

- 179 Másodlagosan előterjesztett, három részből álló hatodik jogalapjával a Lundbeck előadja, hogy a Bizottság által vele szemben kiszabott bírságok számításának a Törvényszék általi helybenhagyása jogilag téves, és nincs kellően megindokolva.
- 180 E jogalap alátámasztása érdekében a Lundbeck először is úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 804. pontjában nem tartotta szükségesnek, hogy a vele szemben kiszabott bírságok kiszámítása céljából kizárja azokat az eladásokat, amelyeket a vitatott megállapodások nem érinthettek, vagyis a Lundbeck által az EGT bizonyos olyan tagállamaiban teljesített eladásokat, amelyek piaca valójában zárva volt a generikusgyógyszer-gyártók előtt azért, mert e megállapodások lejártát megelőzően nem adtak ki számukra forgalombahozatali engedélyt, illetve Ausztriát illetően azért, mert a Lundbecknek a citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalma ezen országban az említett megállapodások időtartamának jelentős része alatt hatályban maradt. Márpedig a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 6. és 13. pontjának megfelelően a Bizottság csak azokat az eladásokat veheti figyelembe, amelyek a szóban forgó jogsértéssel ténylegesen összefüggtek.
- 181 Ezenkívül a Törvényszék szintén a megtámadott ítélet 804. pontjában tévesen alkalmazta az ítélkezési gyakorlatot egyrészt akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy a vitatott megállapodások „cél általi jogsértés” jellege mentesíti a Bizottságot a konkrét vizsgálat elvégzése alól, ugyanis az ilyen vizsgálat bizonyos jelentőséggel bírhat a bírságok összegének kiszámítása szempontjából, amint arra a Bíróság a 2009. június 4-i T-Mobile Netherlands és társai ítélet (C-8/08, EU:C:2009:343) 31. pontjában rámutatott. Másrészt a Törvényszék azáltal, hogy nem zárta ki a bírságok kiszámításából – amint a 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet (T-360/09, EU:T:2012:332) alapjául szolgáló ügyben tette – az azon tevékenységeknek megfelelő

eladásokat, amelyek a vitatott megállapodások alkalmazásának időtartama alatt nem képezhették verseny tárgyát, nem végezte el a 2016. június 28-i Telefónica kontra Bizottság ítéletben (T-216/13, EU:T:2016:369, 309. pont) megkövetelt, a szóban forgó jogsértésekkel közvetlen vagy közvetett összefüggésben lévő eladások meghatározásához szükséges ténybeli és jogi elemzést.

- 182 Másodszor a Lundbeck azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 816. pontjában nem indokolta meg kellőképpen azt, hogy miért nem alkalmazta a 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítéletben (T-360/09, EU:T:2012:332) követett módszert. Közelebbről, a Törvényszék nem fejtette ki, hogy a forgalombahozatali engedély hiánya és a Lundbecknek a citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalmának fennállása *de facto* miért nem akadályozta meg a generikusgyógyszer-gyártókat az EGT érintett tagállamainak piacára való belépésben.
- 183 Harmadszor a Lundbeck előadja, hogy a Törvényszék tévesen értékelte a jelen ügy körülményeit, amikor a megtámadott ítélet 806. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatásnak megfelelően a vele szemben kiszabott bírságok összegének kiszámítása céljából megalapozottan vette figyelembe a vitatott megállapodások földrajzi kiterjedésétől függően a jogsértéssel összefüggő eladások értékének 10, illetve 11%-os arányát. Márpedig figyelemmel e megállapodások korlátozott földrajzi hatására és a Bizottság hasonló ügyekben követett határozathozatali gyakorlatára, valamint arra, hogy az említett megállapodások nem minősülnek kartellnek, e százalékos arányoknak alacsonyabbnak kellett volna lenniük, és azokat a lehető legalacsonyabb szinten kellett volna megállapítani.

A Bíróság álláspontja

- 184 Ami először is a hatodik jogalap első és második részét illeti, amelyeket együtt kell vizsgálni, a Lundbeck lényegében úgy véli, hogy a megtámadott ítélet 804. és 816. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor – anélkül, hogy válaszolt volna a Lundbeck érvelésére – úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem volt köteles csökkenteni a bírságok alapösszegét annak érdekében, hogy csak az azon országokban történt eladások értékét vegye figyelembe, amelyekben a generikusgyógyszer-gyártók piacra lépést célzó előkészületei előrehaladottabb állapotban voltak.
- 185 A Bizottság által az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján történő bírságkiszabást illetően a Bíróság már kimondta, hogy ezen intézménynek az említett rendelet által létrehozott szankciórendszer összefüggéseit és célkitűzéseit is figyelembe véve kell minden egyes esetben mérlegelnie az érintett vállalkozásra gyakorolni szándékozott hatást, és különösen figyelembe kell vennie e vállalkozásnak a jogsértés elkövetése időszakában fennállt tényleges gazdasági helyzetét tükröző forgalmat (2016. szeptember 7-i Pilkington Group és társai kontra Bizottság ítélet, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 186 E tekintetben a Bizottság a bírság összegének meghatározása érdekében figyelembe veheti nem csupán a vállalkozás teljes forgalmát, amely – még ha hozzávetőleges és hiányos is – információval szolgál a vállalkozás méretéről és gazdasági erejéről, hanem e forgalomnak a jogsértés tárgyát képező termékekből származó részét is, amely tehát a jogsértés terjedelméről nyújt tájékoztatást (2016. szeptember 7-i Pilkington Group és társai kontra Bizottság ítélet, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 187 Mivel a Bizottság a vitatott határozatban kiszabott bírságokat a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatást alkalmazva állapította meg, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, jóllehet az „eladások értékének” az ezen iránymutatás 13. pontjában szereplő fogalma kétségkívül nem terjedhet odáig, hogy magában foglalja a szóban forgó vállalkozás által megvalósított olyan eladásokat, amelyek nem tartoznak a kifogásolt kartell alkalmazási körébe, mindazonáltal sértené az e rendelkezés által követett célkitűzést, ha e fogalmat úgy kellene értelmezni, hogy az kizárólag az olyan eladások révén elért forgalomra vonatkozik, amelyek tekintetében bizonyítást nyert, hogy azokra e kartell ténylegesen kihatott (2016. szeptember 7-i Pilkington Group és társai kontra Bizottság ítélet, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 19. pont).
- 188 E megfontolásból kétségtelenül az következik, hogy a valamely jogsértés tárgyát képező eladások értékéből ki kell zárni az említett jogsértés elkövetőjének a verseny számára nem nyitott piacon történt eladásait, amilyen piacról a Lundbeck által hivatkozott 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítéletben (T-360/09, EU:T:2012:332, 105. és 155. pont) volt szó, mivel egy ilyen piacot az EUMSZ 101. cikkben említett versenyellenes magatartás nem érinthet, továbbá ki kell zárni a kartell valamely résztvevője által olyan piacokon teljesített eladásokat, amelyeken e kartell többi résztvevője nincs jelen, és nem tekinthető potenciális versenytársnak.
- 189 A jelen ügyben azonban a figyelembe vett eladások értékébe – amelynek teljes összegét a Törvényszék helybenhagyta – a Bizottság által beszámított eladások egyike sem tartozik a kizárt eladások előző pontban említett kategóriáinak valamelyikébe.
- 190 Amint ugyanis arra a főtanácsnok az indítványának 222. és 223. pontjában rámutatott, függetlenül attól, hogy Ausztriában megvalósított eladásokról van-e szó, ahol a Lundbecknek a citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalma ez utóbbi állítása szerint csak 2003 áprilisában járt le, vagyis a vitatott megállapodások végrehajtásának időszaka alatt, vagy olyan államokban megvalósított eladásokról van-e szó, amelyekben a generikusgyógyszer-gyártók csak e megállapodások végrehajtásának időszakában, sőt azt követően szereztek forgalombahozatali engedélyt, mindezen eladásokat olyan piacokon teljesítették, amelyeken az érintett gyógyszergyártók az említett megállapodások teljes időtartama alatt legalábbis potenciális versenyben voltak, amire a Törvényszék a megtámadott ítélet 815. pontjában helyesen mutatott rá, és amit a fellebbezés negyedik jogalapjának elutasítása is alátámaszt.
- 191 Ennélfogva nem lehet érvényesen azt állítani, hogy az előző pontban említett eladások nem álltak legalább közvetett összefüggésben a megállapított jogsértésekkel, és hogy ennélfogva azokat nem kellett figyelembe venni a Lundbeckkel szemben kiszabott bírságok kiszámításakor.
- 192 Amint ugyanis arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 804. pontjában rámutatott, a vitatott megállapodások felei maguk határozták meg e megállapodások földrajzi kiterjedését – kivéve a Lundbeck és az Arrow között kötött megállapodásokat – úgy, hogy azok az EGT egészére kiterjednek, ami azt bizonyítja, hogy úgy tekintették, hogy az EGT minden egyes piacán – ha nem is tényleges, de legalábbis potenciális – versenyben állnak egymással, aminek következtében úgy kell tekinteni, hogy a Lundbeck által az említett piacok mindegyikén teljesített eladások a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 13. pontja értelmében vett „a jogsértéssel közvetlen vagy közvetett összefüggésben lévő” eladások.
- 193 Ennélfogva a Lundbeck nem kifogásolhatja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 804. pontjában megállapította, hogy a vitatott megállapodások esetében – a Lundbeck és az Arrow között kötött megállapodásokat kivéve – az EGT egész területén teljesített eladásokat

figyelembe kellett venni, anélkül hogy alaposan megvizsgálta volna a generikusgyógyszer-gyártóknak az EGT egyes tagállamainak területére való belépésre vonatkozó konkrét kilátásait.

- 194 Végül azt sem lehet érvényesen kifogásolni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 816. pontjában nem indokolta meg megfelelően azt, hogy a jelen ügyben miért nem alkalmazta a 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítéletben (T-360/09, EU:T:2012:332) kialakított megoldást.
- 195 Az említett pontban annak megállapításával, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy egyáltalán nem segíti a Lundbeck érvelését, mivel abban az ügyben a jogsértés időszakának egy része alatt a verseny még az említett ügyben szóban forgó versenyellenes megállapodás hiányában is lehetetlen lett volna, mivel az ezen időszakban alkalmazandó nemzeti szabályozás alapján a piac ki volt vonva a verseny alól, ami *de facto* monopolhelyzetet idézett elő, a Törvényszék lehetővé tette az érintettek számára, hogy megismerjék azokat az indokokat, amelyek miatt a Törvényszék nem adott helyt az érveiknek, illetve a Bíróság számára azt, hogy elegendő információ álljon a rendelkezésére ahhoz, hogy felülvizsgálati jogkörét gyakorolni tudja (2020. június 25-i Satcen kontra KF ítélet, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 196 Ebből következik, hogy a jelen jogalap első és második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 197 Másodszor, ami a jelen jogalap harmadik részét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak, amennyiben fellebbezés keretén belül jogkérdésekről határoz, nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokra az uniós jog általuk történő megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről (2018. szeptember 26-i Philips és Philips France kontra Bizottság ítélet, C-98/17 P, nem tették közzé, EU:C:2018:774, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 198 A bírság összegének nem megfelelő jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2018. szeptember 26-i Philips és Philips France kontra Bizottság ítélet, C-98/17 P, nem tették közzé, EU:C:2018:774, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 199 Ebből következik, hogy amennyiben a Lundbeck a hatodik jogalap harmadik részében a Törvényszék által többek között a megtámadott ítélet 842. pontjában a kiszabott bírságok összegét illetően az ügy körülményeire tekintettel elvégzett értékelést vitatja, anélkül azonban, hogy bizonyítaná, vagy akár csak hivatkozna arra, hogy ez az összeg nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan, valójában a vele szemben kiszabott bírságok összege megfelelő jellegének újbóli értékelését kívánja elérni. Ennélfogva e részt mint elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 200 Következésképpen a jelen fellebbezés hatodik jogalapját mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.
- 201 A fenti megfontolások összességére tekintettel a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

- 202 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 203 A Lundbecket, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségein felül a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.
- 204 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (4) bekezdése szerint, ha nem az elsőfokú eljárásban beavatkozó fél terjesztette elő a fellebbezést, az elsőfokú eljárásban beavatkozó felet csak akkor lehet a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére kötelezni, ha részt vett a Bíróság előtti eljárás írásbeli vagy szóbeli szakaszában. Ha e fél részt vesz az eljárásban, a Bíróság dönthet úgy, hogy e fél maga viseli saját költségeit.
- 205 Mivel az EFPIA részt vett a Bíróság előtti eljárásban, úgy kell határozni, hogy a jelen ügy körülményei között maga viseli saját költségeit.
- 206 Az eljárási szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése alapján, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, az eljárásba beavatkozó tagállamok és intézmények maguk viselik saját költségeiket.
- 207 Következésképpen az Egyesült Királyság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság a H. Lundbeck A/S-t és a Lundbeck Ltd-t kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.**
- 3) A European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) maga viseli saját költségeit.**
- 4) Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága maga viseli saját költségeit.**

Aláírások